Plán péče
o
národní přírodní rezervaci

Soos

na období
2024–2033

EVROPSKÁ UNIE
Evropský fond pro regionální rozvoj
Operační program Životní prostředí

Plán péče je odborný a koncepční dokument ochrany přírody, který na základě údajů o dosavadním vývoji a současném stavu zvláště chráněného území navrhuje opatření na zachování nebo zlepšení stavu předmětu ochrany ve zvláště chráněném území a na zabezpečení zvláště chráněného území před nepříznivými vlivy okolí v jeho ochranném pásmu. Plán péče slouží jako podklad pro jiné druhy plánovacích dokumentů a pro rozhodování orgánů ochrany přírody. Pro fyzické ani právnické osoby není závazný. Realizaci plánu péče zajišťuje orgán ochrany přírody příslušný ke schválení péče, a to v součinnosti s vlastníky a nájemci dotčených pozemků postupy podle § 68 zákona č. 114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny, v platném znění.

Obsah

1. Základní údaje o zvláště chráněném území 4
1.1 Základní identifikační údaje 4
1.2 Údaje o lokalizaci území v rámci územně správního členění ČR 4
1.3 Vymezení území podle současného stavu katastru nemovitostí 5
1.4 Výměra území a jeho ochranného pásma 11
1.5 Překryv území s jiným typem ochrany 11
1.6 Kategorie IUCN 11
1.7 Předmět ochrany ZCHÚ 12
1.7.1 Předmět ochrany ZCHÚ podle zřizovacího předpisu 12
1.7.2 Předmět ochrany – současný stav 12
1.8 Cíl ochrany 15
2. Rozbor stavu zvláště chráněného území s ohledem na předmět ochrany 17
2.1 Popis území a charakteristika jeho přírodních poměrů 17
2.1.1 Stručný popis území a jeho přírodních poměrů 17
2.1.2 Přehled zvláště chráněných a významných ohrožených druhů rostlin, lišejníků, hub a živočichů 19
2.1.3 Výčet a popis významných přirozených disturbančních činitelů působících v území v minulosti a současnosti 24
2.2 Historie využívání území a zásadní pozitivní i negativní vlivy lidské činnosti v minulosti a současnosti 25
2.3 Související plánovací dokumenty, správní akty a opatření obecné povahy 29
2.4 Současný stav zvláště chráněného území a přehled dílčích ploch 30
2.4.1 Základní údaje o lesích na lesních pozemcích 30
2.4.2 Základní údaje o rybnících, vodních nádržích a tocích 32
2.4.3 Základní údaje o útvarech neživé přírody 34
2.4.4 Základní údaje o plochách mimo lesní pozemky 35
2.5 Souhrnné zhodnocení stavu předmětů ochrany, výsledků předchozí péče, dosavadních ochranářských zásahů do území a závěry pro další postup 35
2.6 Stanovení prioritních zájmů ochrany území v případě jejich možné kolize 40
3. Plán zásahů a opatření 41
3.1 Výčet, popis a lokalizace navrhovaných zásahů a opatření v ZCHÚ 41
3.1.1 Rámcové zásady péče o ekosystémy a jejich složky nebo zásady jejich jiného využívání 41
3.1.2 Podrobný výčet navrhovaných zásahů a činností v území 47
3.2 Zásady hospodářského nebo jiného využívání ochranného pásma včetně návrhu zásahů a přehledu činností 47
3.3 Zaměření a vyznačení území v terénu 49
3.4 Návrhy potřebných administrativně-správních opatření v území 49
3.5 Návrhy na regulaci rekreačního a sportovního využívání území veřejností 49
3.6 Návrhy na vzdělávací a osvětové využití území 49
3.7 Návrhy na průzkum či výzkum a monitoring předmětu ochrany území 50
4. Závěrečné údaje 51
4.1 Předpokládané orientační náklady hrazené orgánem ochrany přírody podle jednotlivých zásahů (druhů činností) 51
4.2 Použité podklady a zdroje informací 51
4.3 Seznam používaných zkratek 53
4.4. Podklady pro plán péče zpracoval 53
5. Přílohy 54

1. Základní údaje o zvláště chráněném území

1.1 Základní identifikační údaje

evidenční číslo:	404
kategorie ochrany:	národní přírodní rezervace
název území:	Soos
druh právního předpisu, kterým bylo území vyhlášeno:	vyhláška
orgán, který předpis vydal:	Ministerstvo životního prostředí
číslo předpisu:	23/2016 Sb.
datum platnosti předpisu:	14. 1. 2016
datum účinnosti předpisu:	1. 2. 2016

1.2 Údaje o lokalizaci území v rámci územně správního členění ČR

kraj:	Karlovarský kraj
okres:	Cheb
obec s rozšířenou působností:	Cheb
obec s pověřeným obecním úřadem:	Cheb
obec:	Křižovatka, Skalná, Třebeň, Milhostov
katastrální území:	Nová Ves u Křižovatky, Vonšov, Nový Drahov, Dvorek, Povodí, Milhostov

Příloha:
M1 – Orientační mapa s vyznačením území

1.3 Vymezení území podle současného stavu katastru nemovitostí

Zvláště chráněné území:

Katastrální území: 676641, Nová Ves u Křižovatky

Číslo parcely podle KN	Číslo parcely podle PK nebo jiných evidencí	Druh pozemku podle KN	Způsob využití pozemku podle KN	Výměra parcely celková podle KN (m^2)	Výměra parcely v ZCHÚ (m^2) dle ZPMZ
423		Vodní plocha	Zamokřená plocha	28157	28157
424		Vodní plocha	Zamokřená plocha	16804	16804
465/1		Ostatní plocha	Jiná plocha	11329	11329
466/1		Ostatní plocha	Jiná plocha	6043	6043
466/2		Vodní plocha	Vodní nádrž umělá	11504	11504
466/3		Ostatní plocha	Jiná plocha	413	413
475		Lesní pozemek		211956	82720
544/1		Lesní pozemek		15950	15950
544/2		Lesní pozemek		4218	4218
545		Vodní plocha	Zamokřená plocha	81700	80438
769		Ostatní plocha	Jiná plocha	16141	12945
832/1		Vodní plocha	Koryto vodního toku umělé	2619	2619
835/5		Vodní plocha	Koryto vodního toku umělé	4188	4188
837/1		Vodní plocha	Koryto vodního toku umělé	486	486
Celkem					**277814**

Katastrální území: 694819, Milhostov

Číslo parcely podle KN	Číslo parcely podle PK nebo jiných evidencí	Druh pozemku podle KN	Způsob využití pozemku podle KN	Výměra parcely celková podle KN (m^2)	Výměra parcely v ZCHÚ (m^2) dle ZPMZ
247		Vodní plocha	Koryto vodního toku umělé	6889	14
252		Ostatní plocha	Ostatní komunikace	386	386
254		Ostatní plocha	Neplodná půda	3993	3993
255		Vodní plocha	Koryto vodního toku přirozené nebo upravené	456	456
256		Vodní plocha	Zamokřená plocha	4051	4051
257		Vodní plocha	Koryto vodního toku umělé	223	223
259		Vodní plocha	Koryto vodního toku umělé	212	212
260		Orná půda		44676	22046
261		Ostatní plocha	Ostatní komunikace	157	110
Celkem					**31491**

Katastrální území: 748129, Vonšov

Číslo parcely podle KN	Číslo parcely podle PK nebo jiných evidencí	Druh pozemku podle KN	Způsob využití pozemku podle KN	Výměra parcely celková podle KN (m^2)	Výměra parcely v ZCHÚ (m^2) dle ZPMZ
250		Vodní plocha	Koryto vodního toku umělé	1532	1532
267		Vodní plocha	Zamokřená plocha	295	295
268/2		Ostatní plocha	Ostatní komunikace	3477	460
299/1		Lesní pozemek		155063	1521
307/8		Lesní pozemek		47613	45902
307/9		Lesní pozemek		45221	2100
307/10		Lesní pozemek		15532	27
307/11		Lesní pozemek		6250	6250
307/12		Lesní pozemek		282	282
314		Ostatní plocha	Neplodná půda	7596	7596
317		Vodní plocha	Zamokřená plocha	50742	50742
321/1		Lesní pozemek		159110	157775
321/14		Lesní pozemek		6929	2018
321/16		Lesní pozemek		673	673
321/17		Lesní pozemek		4781	1227
321/18		Lesní pozemek		788	788
327		Ostatní plocha	Jiná plocha	5724	5724
367/1		Trvalý travní porost		17728	3037
367/9		Trvalý travní porost		415	60
367/12		Trvalý travní porost		622	622
381		Lesní pozemek		3923	3923
389		Lesní pozemek		5523	5523
407/1		Vodní plocha	Zamokřená plocha	416393	409470
412		Vodní plocha	Zamokřená plocha	67485	67485
376/15		Lesní pozemek		72393	36417
376/17		Lesní pozemek		57510	42290
376/22		Lesní pozemek		222695	222695
376/23		Lesní pozemek		1262	1262
376/24		Lesní pozemek		58259	2465
376/27		Lesní pozemek		4323	4323
382/8		Lesní pozemek		27743	27743
382/9		Lesní pozemek		250	250
382/10		Lesní pozemek		1238	1238
382/11		Lesní pozemek		1346	1346
Celkem					**1115061**

Katastrální území: 769509, Dvorek

Číslo parcely podle KN	Číslo parcely podle PK nebo jiných evidencí	Druh pozemku podle KN	Způsob využití pozemku podle KN	Výměra parcely celková podle KN (m^2)	Výměra parcely v ZCHÚ (m^2) dle ZPMZ
57/1		Trvalý travní porost		17186	17186
236		Ostatní plocha	Dobývací prostor	192216	192216
243/1		Ostatní plocha	Jiná plocha	184473	184473
243/6		Vodní plocha	Vodní nádrž umělá	2227	2227
243/7		Vodní plocha	Vodní nádrž umělá	16313	16313
331/1		Lesní pozemek		269911	269911
331/2		Lesní pozemek		170200	170200
331/3		Lesní pozemek		514	514
331/4		Lesní pozemek		3856	3856
331/5		Lesní pozemek		217	217
331/6		Lesní pozemek		18253	18253
331/7		Lesní pozemek		54954	54954
331/8		Lesní pozemek		570	570
373/1		Ostatní plocha	Ostatní komunikace	3556	3556
373/4		Ostatní plocha	Ostatní komunikace	3194	2352
379/1		Vodní plocha	Koryto vodního toku umělé	951	951
417		Ostatní plocha	Jiná plocha	24399	6707
419		Trvalý travní porost		39697	21886
438/1		Ostatní plocha	Jiná plocha	160487	137471
507		Vodní plocha	Koryto vodního toku umělé	2330	921
509		Vodní plocha	Koryto vodního toku umělé	241	241
531		Vodní plocha	Zamokřená plocha	14812	14812
Celkem					**1119787**

Katastrální území: 769541, Nový Drahov

Číslo parcely podle KN	Číslo parcely podle PK nebo jiných evidencí	Druh pozemku podle KN	Způsob využití pozemku podle KN	Výměra parcely celková podle KN (m^2)	Výměra parcely v ZCHÚ (m^2) dle ZPMZ
397/1		Trvalý travní porost		34533	34533
Celkem					**34533**

Katastrální území: 769550, Povodí

Číslo parcely podle KN	Číslo parcely podle PK nebo jiných evidencí	Druh pozemku podle KN	Způsob využití pozemku podle KN	Výměra parcely celková podle KN (m^2)	Výměra parcely v ZCHÚ (m^2) dle ZPMZ
85/1		Trvalý travní porost		65693	44184
85/7		Trvalý travní porost		5567	5567
99		Vodní plocha	Zamokřená plocha	58129	53801
339		Vodní plocha	Koryto vodního toku umělé	670	670
340/1		Vodní plocha	Koryto vodního toku umělé	2460	91
Celkem					**104313**

Ochranné pásmo:

Katastrální území: 676641, Nová Ves u Křižovatky

Číslo parcely podle KN	Číslo parcely podle PK nebo jiných evidencí	Druh pozemku podle KN	Způsob využití pozemku podle KN	Výměra parcely celková podle KN (m^2)	Výměra parcely v ZCHÚ (m^2) dle ZPMZ
359/1		Ostatní plocha	Dobývací prostor	287104	10994
359/13		Vodní plocha	Vodní nádrž umělá	9735	9735
422/1		Lesní pozemek		197077	64498
422/2		Lesní pozemek		3943	2332
Celkem					**87559**

Katastrální území: 748129, Vonšov

Číslo parcely podle KN	Číslo parcely podle PK nebo jiných evidencí	Druh pozemku podle KN	Způsob využití pozemku podle KN	Výměra parcely celková podle KN (m^2)	Výměra parcely v ZCHÚ (m^2) dle ZPMZ
248		Vodní plocha	Koryto vodního toku umělé	1321	1321
297/1		Ostatní plocha	Jiná plocha	6778	6778
297/2		Ostatní plocha	Jiná plocha	7386	7386
297/3		Ostatní plocha	Jiná plocha	3349	3349
298/1		Ostatní plocha	Jiná plocha	6610	6610
298/2		Ostatní plocha	Jiná plocha	744	744
86 (stavební parcela)		Zastavěná plocha a nádvoří	Společný dvůr	1083	1083
265/3		Ostatní plocha	Ostatní komunikace	3561	1028
265/9		Ostatní plocha	Ostatní komunikace	265	265
265/10		Ostatní plocha	Ostatní komunikace	116	116
265/11		Ostatní plocha	Ostatní komunikace	267	267
265/12		Ostatní plocha	Ostatní komunikace	18	18

Číslo parcely podle KN	Číslo parcely podle PK nebo jiných evidencí	Druh pozemku podle KN	Způsob využití pozemku podle KN	Výměra parcely celková podle KN (m^2)	Výměra parcely v ZCHÚ (m^2) dle ZPMZ
265/13		Ostatní plocha	Ostatní komunikace	32	32
268/2		Ostatní plocha	Ostatní komunikace	3477	557
299/1		Lesní pozemek		155063	2595
303		Ostatní plocha	Jiná plocha	1085	526
304		Ostatní plocha	Neplodná půda	1221	652
307/7		Lesní pozemek		64654	64654
307/8		Lesní pozemek		47613	1707
307/9		Lesní pozemek		45221	43121
307/10		Lesní pozemek		15532	15504
307/13		Lesní pozemek		162	162
310		Vodní plocha	Vodní nádrž umělá	8552	8552
321/1		Lesní pozemek		159110	130
321/14		Lesní pozemek		6929	4911
325		Ostatní plocha	Jiná plocha	1922	1407
238		Ostatní plocha	Ostatní komunikace	859	859
261/1		Ostatní plocha	Ostatní komunikace	79	79
261/2		Ostatní plocha	Ostatní komunikace	1507	1507
261/3		Ostatní plocha	Ostatní komunikace	257	257
268/1		Ostatní plocha	Jiná plocha	1053	1053
268/2		Ostatní plocha	Ostatní komunikace	3477	259
268/6		Ostatní plocha	Jiná plocha	558	190
268/7		Ostatní plocha	Jiná plocha	28	28
268/8		Ostatní plocha	Jiná plocha	69	69
268/9		Ostatní plocha	Jiná plocha	167	167
270		Ostatní plocha	Ostatní komunikace	4734	4734
271		Ostatní plocha	Jiná plocha	2563	2563
294/3		Lesní pozemek		42261	1168
294/4		Lesní pozemek		164305	2315
294/7		Lesní pozemek		6068	842
294/12		Lesní pozemek		254790	59441
294/13		Lesní pozemek		25551	25551
294/14		Lesní pozemek		185320	173598
294/15		Lesní pozemek		22854	11780
294/16		Lesní pozemek		1617	1617
294/17		Lesní pozemek		226	226
294/18		Lesní pozemek		841	841
294/19		Lesní pozemek		3301	2698
294/20		Lesní pozemek		7228	6043
294/21		Lesní pozemek		3170	3170
301		Ostatní plocha	Manipulační plocha	6843	1080
321/1		Lesní pozemek		159110	153
321/17		Lesní pozemek		4781	3553
339/1		Ostatní plocha	Manipulační plocha	412229	13706
341/1		Trvalý travní porost		2028	1837
342		Orná půda		10557	10506
344		Trvalý travní porost		12601	12601
365		Trvalý travní porost		3454	3454

Číslo parcely podle KN	Číslo parcely podle PK nebo jiných evidencí	Druh pozemku podle KN	Způsob využití pozemku podle KN	Výměra parcely celková podle KN (m^2)	Výměra parcely v ZCHÚ (m^2) dle ZPMZ
367/1		Trvalý travní porost		17728	9442
367/10		Trvalý travní porost		187	187
367/13		Trvalý travní porost		4077	27
367/14		Trvalý travní porost		2823	2185
369		Trvalý travní porost		1040	1040
372		Trvalý travní porost		20954	20954
376/20		Lesní pozemek		101	101
376/21		Lesní pozemek		2697	370
376/24		Lesní pozemek		58259	55794
376/25		Lesní pozemek		1926	1926
376/26		Lesní pozemek		3181	1084
376/28		Lesní pozemek		1416	1416
390		Ostatní plocha	Jiná plocha	459	459
Celkem					**616405**

Katastrální území: 769509, Dvorek

Číslo parcely podle KN	Číslo parcely podle PK nebo jiných evidencí	Druh pozemku podle KN	Způsob využití pozemku podle KN	Výměra parcely celková podle KN (m2)	Výměra parcely v ZCHÚ (m2) dle ZPMZ
409/1		Ostatní plocha	Jiná plocha	1943	1148
432/3		Vodní plocha	Vodní nádrž umělá	14832	14832
438/1		Ostatní plocha	Jiná plocha	160487	22738
438/6		Ostatní plocha	Jiná plocha	230	230
442/1		Ostatní plocha	Jiná plocha	13599	13599
499		Ostatní plocha	Ostatní komunikace	2892	680
199/1		Ostatní plocha	Dobývací prostor	16842	16842
373/4		Ostatní plocha	Ostatní komunikace	3194	842
Celkem					**70911**

Příloha:
M2 – Katastrální mapa se zákresem ZCHÚ a jeho ochranného pásma

1.4 Výměra území a jeho ochranného pásma

Druh pozemku	ZCHÚ plocha v ha	OP plocha v ha	Způsob využití pozemku	ZCHÚ plocha v ha
lesní pozemky	118,9401	55,3301		
vodní plochy	76,8703	3,4440	zamokřená plocha	72,6055
			rybník nebo nádrž	3,0044
			vodní tok	1,2604
trvalé travní porosty	12,7075	5,1727		
orná půda	2,2046	1,0506		
ostatní zemědělské pozemky				
ostatní plochy	57,5774	12,3818	neplodná půda	1,1589
			ostatní způsoby využití	56,4185
zastavěné plochy a nádvoří		0,1083		
plocha celkem	**268,2999**	**77,4875**		

1.5 Překryv území s jiným typem ochrany

národní park: -
chráněná krajinná oblast: -
jiný typ chráněného území: Chráněná oblast přirozené akumulace vod Chebská pánev a Slavkovský les (CHOPAV)

Ochranné pásmo II. stupně přírodních léčivých zdrojů lázeňského místa Františkovy Lázně

ÚSES: Nadregionální biocentrum Soos

Natura 2000
ptačí oblast: -
evropsky významná lokalita: CZ0410150 Soos

1.6 Kategorie IUCN

IV - území pro péči o stanoviště/druhy

1.7 Předmět ochrany ZCHÚ

1.7.1 Předmět ochrany ZCHÚ podle zřizovacího předpisu

a) přirozené lesní ekosystémy rašelinných lesů, mokřadních olšin, lužních lesů a acidofilních doubrav
b) travinné ekosystémy slanisek
c) mokřadní a vodní ekosystémy slatinných a přechodových rašelinišť, rákosin a vegetace vysokých ostřic, makrofytní vegetace přirozeně eutrofních a mezotrofních stojatých vod, makrofytní vegetace oligotrofních jezírek a tůní a vegetace parožnatek
d) biotop vzácného a ohroženého druhu živočicha hnědáska chrastavcového (*Euphydryas aurinia*), včetně jeho populace
e) útvary neživé přírody – mofety, prameny minerálních vod a vrstvy křemeliny

1.7.2 Předmět ochrany – současný stav

A. ekosystémy

ekosystém	podíl plochy v ZCHÚ (%)	popis ekosystému	kód předmětu ochrany*
Rákosiny stojatých vod (M1.1)	15	Rozsáhlé porosty zejména ve středové části na zvodnělých místech otevřených partií, ale i roztroušeně v rámci celé rezervace. Jedná se nejčastěji o dominantní stabilizované porosty rákosu obecného. Rákosiny jsou významným úkrytem zdejší ornitofauny.	a
Slanomilné rákosiny a ostřicové porosty (M1.2)	5	Nižší, místy rozvolněné porosty v nejzamokřenějších částech středové otevřené části rezervace, kde dochází k vývěrům minerálních vod, nebo tato voda stagnuje. Významným výskytem je hojný skřípinec Tabernaemontánův (*Schoenoplectus tabernaemontani*), kamyšník přímořský (*Bolboschoenus maritimus*), sítina Gerardova (*Juncus gerardii*). Roste zde i zbytková populace hadího mordu maloúborného (*Scorzonera parviflora*). Biotop může při svých okrajích přecházet do M1.1.	a
Přechodová rašeliniště (R2.3)	5	Velmi kvalitní otevřená rašeliniště sycená spodní vodou, částečně minerální. Jedná se o rozsáhlejší plochy, ale i drobná doprovodná rašeliniště zejména v severozápadní části, ale roztroušeně i jinde. V místech, kde biotop přechází do rašelinných lesů, dochází k uplatňování většího zastoupení dřevin (BO, BŘ). Vegetace je tvořená typickou rašeliništní florou, v některých místech biotop přechází v R2.4.	a, b (7140)
Zrašelinělé půdy s hrotnosemenkou bílou (*Rhynchospora alba*) (R2.4)	<1	Drobné biotopy navazující na přechodová rašeliniště. V porostu je mimo mechy a rašeliníky významné zastoupení hrotnosemneky bílé (*Rhynchospora alba*).	a, b (7150)

ekosystém	podíl plochy v ZCHÚ (%)	popis ekosystému	kód předmětu ochrany*
Slaniska (T7)	5	V centrální otevřené části na křemelinovém štítě, v okolí mofet a vývěrů pramenů. Střídají se plochy sušší na křemelinovém štítě a plochy značně dlouhodobě zamokřené. Zejména zamokřenější varianty hostí významné rostlinné taxony sivěnka přímořská (*Glaux maritima),* sítina Gerardova (*Juncus gerardii*).	a, b (1340*)
Mokřadní olšiny (L1)	5	Nejzamokřenější střední část, v místech, kde jsou olšiny tvořeny zavodněnými a bažinatými depresemi s vystoupavými ostrůvky olší lepkavých (*Alnus glutinosa*).	a
Rašelinné lesy (L10)	30	V místech navazujících na otevřená rašeliniště, zejména v západní polovině území (za silnicí a vlečkou) a ve středové lesnaté oblasti. Rašelinné lesy jsou tvořeny rašelinnými březinami, rašelinnými brusnicovými bory a blatkovými bory. Rašelinné březiny tvoří často lemy otevřených bažinatých ploch ve středové části. Biotopy jsou jednak značně podmáčeny a přecházejí v rašeliniště nebo jsou povrchově sušší, ale s vysokou hladinou spodní vody. Porosty mohou být rozvolněny, významné je mrtvé dřevo. Uplatňuje se zde bříza pýřitá a bříza bělokorá (*Betula pendula*). Bříza pýřitá (*Betula pubescens*) převažuje na křemelinovém štítu a v rašelinných lesích, kdežto bříza bělokorá (*Betula pendula*) roste více v méně zamokřených lesích.	a, b (91D0*)
Acidofilní doubravy (L7)	10	Fragmenty suchých acidofilních doubrav na terénních vyvýšeninách a vlhké acidofilní doubravy v plochách s minimálním odtokem vody, většinou poblíž toků.	a
Vegetace parožnatek (V5)	<1	V litorálu některých větších tůní na JV a S rezervace.	a, b (3140)
Makrofytní vegetace přirozeně eutrofních a mezotrofních stojatých vod s bublinatkou jižní nebo obecnou (*Utricularia australis* a *U. vulgaris*) (V1C)	1	Tůně v centrální a v severní části rezervace, kaolínová tůň „Sorgen“. V1F - Tůň v ochranném pásmu v severní části rezervace	a, b (3150)
V3 Makrofytní vegetace oligotrofních jezírek a tůní (V3)	<1	Vegetace ve starých antropogenních tůních severozápadní části. Biotop je možné předpokládat i na některých dalších vhodných místech.	a, b (3160)
Údolní jasanovo-olšové luhy (L2.2)	5	Strukturované a místy rozvolněné porosty v mělké nivě Sázku. Dominantní, ale růstem rozvolněná je olše.	a, b (91E0*)

B. druhy

druh	stupeň ohrožení**	popis biotopu druhu v ZCHÚ a aktuální početnost nebo vitalita populace	kód předmětu ochrany*
hnědásek chrastavcový (*Euphydryas aurinia*)	EN	Bezkolencová louka na východním okraji rezervace, extenzivně obhospodařovaná. Populace kolísající v počtu hnízd (jednotky, případně spodní desítky v ideálním roce).	a, b

C. útvary neživé přírody

útvar	geologická charakteristika	popis útvaru	kód předmětu ochrany*
minerální prameny hlubokého pásma tvoření	Minerální prameny vody hlubokého oběhu, obohacené Na-SO_4.	Minerální prameny vody hlubokého oběhu, obohacené Na-SO_4 v prostředí žul a svorů krystalinika - Císařský pramen a blízké okolí	a
minerální prameny středního pásma tvoření	Minerální prameny vody středního oběhu obohacené Na-HCO_3.	Minerální prameny obohacené Na-HCO_3 ve střední hloubce, v prostředí slínů a pískovců - prameniště U sudu	a
minerální prameny mělkého pásma tvoření	Minerální prameny vody mělkého oběhu obohacené Ca-Mg-HCO_3.	Minerální prameny obohacené Ca-Mg-HCO_3 v malé hloubce, v prostředí jílů a jílovců svrchního cyprisového souvrství - plošně v celé NPR	a
mofety	Výrony suchého CO_2	Výrony suchého CO_2, v zamokřených místech probublávající bahnem - plošně v celé NPR	a
křemelina	Vrstvy křemeliny – nahromadění schránek rozsivek	Vrstvy křemeliny (nahromadění křemitých schránek řas - rozsivek) o mocnosti až přes 6 m vznikly v jihozápadní část NPR v téměř bezodtoké depresi se zvýšenou salinitou	a
rašeliny a slatiny	Vrstvy organogenních sedimentů	Rašeliny a slatiny vznikly v zamokřeném prostředí, vyvinuty plošně ve většinové části NPR	c

*kód předmětu ochrany:
a = předmět ochrany spadá pod definici předmětu ochrany dle zřizovacího předpisu ZCHÚ
b = předmět ochrany překrývající se EVL/PO (v závorce je uveden kód stanoviště dle vyhl. č. 166/2005 Sb., hvězdičkou (*) jsou označena prioritní stanoviště a druhy)
c = další významný ekosystém nebo jeho složka, který je navržen k doplnění mezi předměty ochrany ZCHÚ (viz i kap. 3.4)
**stupeň ohrožení dle červeného seznamu ČR, bezobratlí (Hejda et al. 2017): EN – ohrožený

1.8 Cíl ochrany

A. ekosystémy

ekosystém	cíl ochrany	indikátory cílového stavu
Rákosiny stojatých vod (M1.1)	Ekosystém, umožňující hnízdění rákosinových druhů ptáků.	• rozloha ekosystému max. 15 ha • každoroční pozorování vyvedených mláďat rákosinových druhů ptáků
Slanomilné rákosiny a ostřicové porosty (M1.2)	Po většinu roku zamokřený ekosystém bez nežádoucích druhů.	• rozloha ekosystému min. 4 ha • přítomnost skřípince Tabernaemontanova (*Schoenoplectus tabernaemontani)* • absence nežádoucích druhů
Přechodová rašeliniště (R2.3)	Ekosystém s dostatečnou zásobou vody nepodléhající sukcesním změnám.	• rozloha ekosystému min. 4 ha • přítomnost rašeliníků min. 70 % • absence nežádoucích druhů
Zrašelinělé půdy s hrotnosemenkou bílou (*Rhynchospora alba*) (R2.4)	Ekosystém s dostatečnou zásobou vody nepodléhající sukcesním změnám.	• rozloha ekosystému min. 0,5 ha • přítomnost hrotnosemenky bílé (*Rhynchospora alba*) • absence nežádoucích druhů
Slaniska (T7)	Stabilizovaný ekosystém nepodléhající okrajovému zarůstání rákosinami.	• rozloha ekosystému min. 4 ha • hojná přítomnost sivěnky přímořské (*Glaux maritima*) v biotopu • absence nežádoucích druhů
Mokřadní olšiny (L1)	Ekosystém s přirozenými procesy.	• rozloha ekosystému 4 ha • přítomnost tůněk s otevřenou hladinou vody • absence nežádoucích druhů • přítomnost mrtvého dřeva min 25 % zásoby
Rašelinné lesy (L10)	Ekosystém s přirozenými procesy.	• rozloha ekosystému min. 70 ha • přítomnost břízy pýřité (*Betula pubescens*) a borovice pyrenejské blatky (*Pinus rotundata*) • přítomnost mrtvého dřeva min 10 % zásoby
Acidofilní doubravy (L7)	Prosvětlený lesní ekosystém s heterogenní strukturou stromového patra a bohatým bylinným podrostem.	• rozloha ekosystému min. 10 ha • přítomnost diagnostických druhů bylinného patra na celé rozloze • pokryvnost keřového patra min. 5 %

ekosystém	cíl ochrany	indikátory cílového stavu
Vegetace parožnatek (V5)	Ekosystém s dostatkem vody a dostatečného vodního sloupce pro rozvoj parožnatek.	• rozloha tůní min. 0,5 ha • přítomnost min. 2 druhů parožnatek
Makrofytní vegetace přirozeně eutrofních a mezotrofních stojatých vod s bublinatkou jižní nebo obecnou (*Utricularia australis* a *U. vulgaris*) (V1C)	Ekosystém nezazemňujících a nezarůstajících tůní.	• rozloha ekosystému min. 0,7 ha • pokryvnost bublinatky jižní (*Utricularia australis*) min. 5 % 1× za 3 roky • přítomnost rdestu vzplývavého (*Potamogeton natans*)
Makrofytní vegetace oligotrofních jezírek a tůní (V3)	Ekosystém nezazemňujících a nezarůstajících tůní.	• rozloha ekosystému min. 500 m^2 • přítomnost kvetoucí bublinatky bledožluté (*Utricularia ochroleuca*)min. 1× za 3 roky
Údolní jasanovo-olšové luhy (L2.2)	Ekosystém výškově strukturovaný a každoročně přeplavovaný vodou.	• rozloha ekosystému min. 5 ha • přítomnost střemchy obecné (*Prunus padus*) • pravidelné každoroční přeplavení ekosystému rozvodněnou vodou

B. druhy

druh	cíl ochrany	indikátory cílového stavu
hnědásek chrastavcový (*Euphydryas aurinia*)	Životaschopná populace druhu.	• přítomnost min. 20 hnízd hnědáska chrastavcového (*Euphydryas aurinia*) • přítomnost čertkusu lučního (*Succisa pratensis*) na méně zamokřených biotopech

C. útvary neživé přírody

útvar	cíl ochrany	indikátory cílového stavu
minerální prameny hlubokého, středního i mělkého pásma tvoření	Přítomnost funkčních pramenů. Císařský pramen v návštěvnicky udržitelném stavu.	• přítomnost pramenů všech pásem tvoření • funkční jímání Císařského pramene
mofety	Probublávající mofety.	• přítomnost mofet
křemelina	Stabilní mocnost křemelinové vrstvy a obnažený povrch v centrální části křemelinového štítu.	• přítomnost obnaženého povrchu křemeliny na ploše min. 1 ha
rašeliny a slatiny	Soubor živých rašelinných a slatinných půd na rašelinných biotopech, s přibývající půdní vrstvou.	• přítomnost rašelinných biotopů R2.3

2. Rozbor stavu zvláště chráněného území s ohledem na předmět ochrany

2.1 Popis území a charakteristika jeho přírodních poměrů

2.1.1 Stručný popis území a jeho přírodních poměrů

Soos se nachází ve středu Chebské pánve asi 12 km severně od Chebu a 7 km severovýchodně od Františkových Lázní.

Soos představuje soubor rozsáhlých mokřadů tvořených rašeliništi a slatiništi a jejich přechodovými typy. Nachází se zde několik vodních ploch, tůní a drobných toků. Významné jsou rašelinné lesy a mokřadní olšiny. Na sušších místech se střídají sekundární trávníky s vřesovišti a s březovými lesíky či smíšenými lesy. Křemelinové ložisko je značně zasolené a plošně bez vegetace. Nachází se zde více jak 200 vývěrů minerálních pramenů a výdechů suchého oxidu uhličitého v mofetách jako projev postvulkanické činnosti (upraveno dle BROŽ 2008).

V rámci celého území jsou patrné pozůstatky po antropogenní činnosti, zejména lomové těžby křemeliny, rašeliny, slatiny a jílů.

Geologie: Soos leží převážně v dílčí pánvi Chebské pánve vytvořené mezi tektonickými zlomy, které dnes kopíruje Vonšovský potok na jihozápadě a potok Sázek na severovýchodě. V terciéru došlo mezi zlomy k přechodnému vyzdvižení bloku hornin v délce 2,2 km a šířce cca 1,5 km. Následným poklesem tohoto bloku krystalinika (žul a svorů) s pláštěm spodního souvrství slínů a svrchního cyprisového a vildštěnského souvrství písků a jílů vznikla samostatná, téměř bezodtoká Hájecká pánvička s hromadící se vodou. Území NPR tvoří dvě prohlubně oddělené pískovým valem. Jižní prohlubeň vyplňují křemelina a rašelina, severní jen rašelina. Podklad kvartérní výplně tvoří písky a jíly spodního písčitojílovitého souvrství miocénu. Obě dnes samostatné deprese spolu původně souvisely. V době sedimentace kvartérní výplně byla ještě jednotná kotlina odvodňována do údolí Vonšovského potoka. Obě části mají stejnou vrstvu humolitu, která se začala tvořit před více než 10 000 lety. V pozdější době došlo k oddělení obou částí vytvořením pískových a organogenních prahů. V severní části vzniklo ložisko rašeliny, v jižní téměř bezodtoké části se vytvořily podmínky pro vznik křemeliny, neboli diatomitu (akumulace křemitých schránek řas rozsivek, *Diatomacea*) přesahující 6 m mocnosti. Stálý přítok minerálních vod způsobil zvýšení salinity a tím byl umožněn rozvoj mikroskopických řas rozsivek (POKORNÝ 2011, ZAHRADNICKÝ & MACKOVČIN 2001).

Hájecká kotlina je samostatným hydrogeologickým celkem, zásobovaným jen atmosférickými srážkami a výrony podzemních vod. Pro celé území jsou charakteristické minerální prameny, jejichž chemismus záleží na hloubce oběhu vody, a výrony suchého CO_2 ve formě mofet. Celková vydatnost podzemních vod se blíží 10 l/s, z čehož větší část pramení v jižní části Hájecké kotliny. Jedná se o uhličité vody střední celkové mineralizace (1,2–6,3 g/l), s chemismem velmi podobným františkolázeňským minerálním vodám. Severní část kotliny je podstatně chudší na vývěry uhličitých vod (minerální vody s celkovou mineralizací do 0,3 g/l) (BROŽ 2008, POKORNÝ 2011).

Dle geomorfologického členění leží NPR Soos v okrsku IIIB-1 Chebská pánev (Krušnohorská soustava, Podkrušnohorská podsoustava, celek Chebská pánev). Nadmořská výška se pohybuje v rozmezí 432–440 m, v rámci ochranného pásma 432–456 m (DEMEK & MACKOVČIN 2006).

Dle biogeografického členění ČR odpovídá území Soosu hercynské podprovincii, Chebsko-Sokolovského bioregionu (1.26) s vymezenou biochorou 4Dr Podmáčené sníženiny s hlubokými rašeliništi (CULEK 1996).

Dle regionálně fytogeografického členění ČR je území součástí mezofytika, fytogeografického okrsku 24a Chebská pánev (SKALICKÝ 1988).

Klimaticky je území součástí MT4 Mírně teplá oblast (QUITT 1971).

Potenciální přirozená vegetace odpovídá schématu vegetace rašelinišť (*Scheuchzerio-Caricetea fuscae, Oxycocco-Sphagnetea*) s mapovací jednotkou 49 Komplex submontánních borových rašelinišť (*Pino rotundatae-Sphagnetum, Eriophoro vaginati-Pinetum sylvestris*) jako enklávy ve vegetaci acidofilních, jedlových, březových a borových doubrav (*Genisto germanicae-Quercion*) s mapovací jednotkou 36 Biková doubrava (*Luzulo albidae-Quercetum petraeae*) zaujímající vegetaci širšího okolí. Dle geobotanické mapy odpovídá území Soosu slatiništím převládajícím v centrální části území a acidofilním doubravám po obvodu s luhy a olšinami v mělkých nivách potoků (NEUHÄUSLOVÁ 1998)

V centrální části Soosu, v okolí na povrch vystupujícícho křemelinovéhp štítu, je vyvinut nejvýznamnější zdejší ekosystém – slaniska s druhy přímořských mokřadů a vnitrozemských slanisek. Drobná sivěnka přímořská tu roste ve statisících rostlin, obdobně hojný je skřípinec Tabernaemontanův (*Schoenoplectus tabernaemontani*), kamyšník přímořský (*Bolboschoenus maritimus*) či bahnička jednoplevá (*Eleocharis uniglumis*). Nejvýznamnější a zároveň nejvzácnější a hadí mord maloúborný (*Scorzonera parviflora*). Na slaniska navazují rákosiny s převahou monocenóz rákosu obecného (*Phragmites australis*). Významnou rozlohu zaujímají pestré rašelinné lesy, na západě v podobě blatkového a rašelinného boru se suchopýrem pochvatým (Eriophorum vaginatum), ve středové části území v podobě rašelinných březin a olšin s vzácnou korálicí trojklanou (*Corallorhiza trofida*). Bařeelinné lesy doprovází bezlesé enklávy s formacemi rašelinných půd s bohatými populacemi klikvy bahenní (*Oxyccocus palustris*), rosnatky okrouhlolisté (*Drosera rotundifolia*) a hrotnosemenky bílé (*Rhynchospora alba*). V centrální části se vyskytují četná jezírka s vegetací bublinatek (*Utricularia* sp.) a parožnatek (*Chara* sp.). Spektrum mokřadních biotopů doplňují zrašelinělé prameniště na východě s ostřicí blešní (*Carex pulicaris*) a bahničkou chudokvětou (*Eleocharis quinqueflora*). Na východě doplňují mozaiku biotopů sušší březové háje a acidofilní doubravy. Podél vodních toků jsou vyvinuty olšové luhy (TÁJEK 2023).

Ze zoologického hlediska je území Soosu významnou lokalitou pro avifaunu, herpetofaunu, hmyz. Ptactvo Soosu je specifické vazbou na mokřadní ekosystémy včetně stanoviště pro tahové zastávky severských druhů vodního ptactva. Pravidelně se zde objevují jeřábi popelaví (*Grus grus*), 4 druhy chřástalů. Část migrujících práků zde i pravidelně hnízdí. Rákosiny jsou místem významného výskytu slavíka modráčka středoevropského (*Luscinia svecica cyanecula*). Přirozené porosty s rozpadající se starou břízou dávají možnost existence mnoha doupných druhů včetně lejska šedého (*Muscicapa striata*). V území bylo zjištěno přes 600 druhů denních a nočních motýlů (TÁJEK 2023). Přežívá zde také izolovaná populace hnědáska chrastavcového (*Euphydryas aurinia*). Potok Sázek je místem stabilního setrvání bobra evropského (*Castor fiber*). Ve vodním prostředí jsou častí čolci obecní i horští (*Trituris vulgaris, T.alpestris*), v některých tůních je stále přítomen karas obecný (*Carassius carassius*).

V rámci ÚSES je Soos zařazen do nadregionálního biocentra unikátního významu.

2.1.2 Přehled zvláště chráněných a významných ohrožených druhů rostlin, lišejníků, hub a živočichů

druh	kategorie podle vyhlášky č. 395/1992 Sb.	stupeň ohrožení *	popis biotopu druhu v ZCHÚ a aktuální početnost nebo vitalita populace, další poznámky
ROSTLINY			
bahnička bradavkatá (*Eleocharis mamillata*)	-	NT	mokřady slanisek v jižní části, litorál tůně Punčocha, vzácně
bahnička chudokvětá (*Eleocharis quinqueflora*)	SO	CR	mokřady ve východním cípu, vzácně
bahnička jednoplevá pravá (*Eleocharis uniglumis* subp. *uniglums*)	-	VU	slanomilné rákosiny v centrální části, roztroušeně
bařička bahenní (*Triglochin palustre*)	-	EN	mokřady v centrální části, zrašelinělé biotopy, roztroušeně
borovice pyrenejská blatka (*Pinus rotundata*)	-	EN	rašelinné lesy v západní části rezervace, vzácně, místě roztroušeně
bublinatka bledožlutá (*Utricularia ochroleuca*)	KO	EN	tůně v otevřených plochách centrální části
bublinatka menší (*Utricularia minor*)	-	VU	ve zrašelinělých tůních centrální části, vzácně
hadí mord maloúborný (*Scorzonera parviflora*)	KO	CR	na několika místech v centrální části ve slanomilných rákosinách, vzácně, populace značně nestabilní
hrotnosemenka bílá (*Rhynchospora alba*)	KO	EN	v otevřených rašeliništích západní části, hojně
kamyšník přímořský (*Bolboschoenus maritimus*)	-	VU	slaniskové mokřady v centrální části, hojně
kapradiník bažinný (*Thelypteris palustris*)	O	NT	mokřadní olšiny ve středové části
klikva bahenní (*Oxycoccus palustris*)	O	-	v otevřených rašeliništích, hojně
korálice trojklaná (*Corallorhiza trifida*)	SO	VU	v rašelinných březinách středové části, vzácně
kyhanka sivolistá (*Andromeda polifolia*)	O	VU	rašeliniště v bezlesí v západní části, vzácně, zranitelná populace
ostřice blešní (*Carex pulicaris*)	O	EN	prameniště ve východním cípu, vzácně
ostřice oddálená (*Carex distans*)	-	NT	slaniskové louky, hojně
ostřice plstnatoplodá (*Carex lasiocarpa*)	SO	NT	okraj rašeliniště v západní části u Blatkového jezírka, vzácně
prha arnika (*Arnica montana*)	O	NT	pouze ve východní části nad soutokem Lužního potoka a Sázku, roztroušeně až vzácně
prstnatec májový pravý (*Dactylorhiza majalis*)	O	NT	v prameništích vě východním cípu, vzácně
rosnatka okrouhlolistá (*Drosera rotundifolia*)	SO	VU	v otevřených rašeliništích, roztroušeně až hojně
sivěnka přímořská (*Glaux maritima*)	KO	CR	v otevřených slaniskových plochách, hojně
skřípinec Tabernaemontanův (*Schoenoplectus tabernaemontani*)	-	VU	slaniska v centrální části, hojně
tolije bahenní (*Parnassia palustris*)	O	EN	zrašelinělé mokřady v centrání části, vzácně

druh	kategorie podle vyhlášky č. 395/1992 Sb.	stupeň ohrožení *	popis biotopu druhu v ZCHÚ a aktuální početnost nebo vitalita populace, další poznámky
vachta trojlistá (*Menyanthes trifoliata*)	O	NT	vhodné mokřady centrální části, niva Sázku a Lužního potoka, rpztroušeně
vemeník dvoulistý (*Platanthera bifolia*)	O	VU	rozvolněné lesy ve středové části, vzácně
vrba plazivá (*Salix repens*)	O	VU	poblíž mofety Věra, ookraj lesa a rašelinné pochy v západní části, vzácně
všivec lesní (*Pedicularis sylvatica*)	SO	VU	v lokalitě u Lesních jezírek, vzácně
MECHOROSTY (dle MUDROVÁ 2013)			
bařinatka obrovská (*Calliergon giganteum*)	-	VU	V březině u silnice na Kateřinu, N 50°9'04.2" E 12°24'03.1"
drobnička zoubkatá (*Cephalozia spinigera*)	-	VU	V bezlesí Blatkové jezírko v západní části NPR, N 50°09'11.3" E 12°23'39.6"
LIŠEJNÍKY (dle STEINOVÁ et al. 2013)			
Bryoria fuscescens	-	VU	na Betula pendula v centrální části u silničky, jednorázový nález
Caloplaca cerinella	-	VU	Na Populus tremula v centrální části u silničky, jednorázový nález
Cladonia incrassata	-	CR	mrtvé dřevo u silničky v centrální části, jednorázový nález
Evernia prunastri	-	NT	na Betula pendula v centrální části u silničky, jednorázový nález
Hypogymnia tubulosa	-	NT	na Betula pendula v centrální části u silničky, jednorázový nález
Chaenotheca xyloxena	-	VU	mrtvé dřevo u silničky v centrální části, jednorázový nález
Lecania naegelii	-	NT	Populus tremula, Fraxinus excelsior poblíž silničky v centrální části, jednorázový nález
Lecanora persimilis	-	NT	Na Fraxinus excelsior poblíž silničky v centrální části, jednorázový nález
Lepraria jackii	-	NT	mrtvé dřevo u silničky v centrální části, jednorázový nález
Melanelixia subaurifera	-	NT	na Betula pendula v centrální části u silničky, jednorázový nález
Platismatia glauca	-	NT	na Betula pendula v centrální části u silničky, jednorázový nález
Pseudevernia furfuracea	-	NT	na Betula pendula v centrální části u silničky, jednorázový nález
Ramalina farinacea	-	VU	na Salix sp. V centrální části u silničky, jednorázový nález
Strangospora moriformis	-	NT	mrtvé dřevo u silničky v centrální části, jednorázový nález
Usnea hirta	-	VU	na Betula pendula v centrální části u silničky, jednorázový nález
HOUBY (dle FELLNER 2014)			
klouzek žlutavý (*Suillus flavidus***)**	-	EN	rašelinná lada v Z části území, ojediněle
kozák barvoměnný (*Leccinum variicolor***)**	-	NT	rašeinné březiny a lada v okolí Kateřiny, ojediněle
kozák bílý (*Leccium holopus*)	-	NT	rašelinné březové porosty a lada, ojediněle
penízovka nabodlá **(***Rhodocollybia fodiens***)**	-	CR	lesní půdní detrit, ojediněle
ryzec vodnatý (*Lactarius uvidus***)**	-	EN	březové porosty v okolí Kateřiny, ojediněle

druh	kategorie podle vyhlášky č. 395/1992 Sb.	stupeň ohrožení *	popis biotopu druhu v ZCHÚ a aktuální početnost nebo vitalita populace, další poznámky
šťavnatka pomrazka (*Hygrophorus hypothejus*)	-	CR	rašelinné biotopy s borovicí, ojediněle
štítovka lemovaná (*Pluteus phlebophorus*)	-	EN	březové porosty podél povalového chodníku, ojediněle
třepenitka pomněnková (*Phaeonematoloma myosotis*)	-	VU	rašelinná lada v Z části území, vzácně
ŽIVOČICHOVÉ			
BROUCI (dle BENEDIKT 2004)			
Acupalpus dubius	-	VU	Na jediném místě na okraji křemeliny. Pravděpodobně bude více rozšířen, žije skrytě.
Agonum ericeti	-	NT	Na jediném místě na okraji křemeliny. Pravděpodobně bude více rozšířen, žije skrytě.
Altica aenescens	-	EN	V ZCHÚ velmi silná populace na všech stanovištích s výskytem živné rostliny – břízou bradavičnatou (*Betula pubescens*).
Bembidion lunatum	-	NT	V ZCHÚ zjištěný na třech pobřežních stanovištích na křemelinovém podkladu v jednotlivých kusech.
Donacia brevicornis	-	EN	V ZCHÚ zjištěný v jediném exempláři – v pobřežním porostu rašeliništního rybníčka východně od Kateřiny
Chaetocnema sahlbergi	-	EN	V ZCHÚ zjištěný ve více kusech na jediném stanovišti – mokřadní louce severně od naučné stezky.
Mycetochara flavipes	-	EN	V ZCHÚ poměrně typický obyvatel starých březových hájů.
Rhynchaenus calceatus	-	VU	V ZCHÚ ojedinělé nálezy, ale zřejmě plošně rozšířen s živnou rostlinou – břízou bradavičnatou (*Betula pubescens*).
Stenus kiesenwetteri	-	VU	V ZCHÚ zjištěný na jediném stanovišti – v rašeliništi západně od cesty do Kateřiny, ale výskyt bude zřejmě častější na vhodných biotopech.
Thryogenes festucae	-	VU	Na území NPR zatím hojný druh v porostech skřípince Tabernaemntanova (*Schoenoplectus tabernaemontani*)ve slanistní části rezervace.
PAVOUCI (dle HOLEC 2013)			
pavučenka lachtaní (*Savignia frontata*)	-	EN	v porostu sítiny a orobince v okolí turistické cesty v jižní části lokality, 50°8'50.130"N, 12°24'13.470"E, v ČR velmi vzácný (Holec 2013)
pavučenka lesostepní (*Panamomops affinis*)	-	-	na suchých svazích porostlých řídkou vegetací a nezapojenými dřevinami na staré hrázi v jihovýchodní části rezervace, 50°8'50.855"N, 12°24'18.369"E, v ČR vzácný (Holec 2013)
plachetnatka vrchovištní (*Aphileta misera*)	-	-	v ostřicovém mokřadu v severozápadní části lokality, 50°9'27.145"N, 12°24'48.311"E, v ČR vzácný (Holec 2013)
skálovka mokřadní (*Gnaphosa nigerrima*)	-	-	z rašeliniště a na hrázi obklopené mokřadem, 50°9'8.700"N, 12°24'3.996"E, v ČR vzácný (Holec 2013)
slíďák tečkovaný (*Hygrolycosa rubrofasciata*)	-	-	na okraji hráze a mokřadu v jižní části lokality, 50°8'55.048"N, 12°24'36.487"E, v ČR vzácný (Holec 2013)

druh	kategorie podle vyhlášky č. 395/1992 Sb.	stupeň ohrožení *	popis biotopu druhu v ZCHÚ a aktuální početnost nebo vitalita populace, další poznámky
snovačka proměnlivá (*Rugathodes instabilis)*	-	-	v silně zamokřených až zaplavených otevřených porostech v jižních částech lokality, 50°8'34.950"N, 12°24'48.659"E, v ČR vzácný (Holec 2013)
VÁŽKY (dle ČERNÝ 2013)			
vážka tmavoskvrnná *Leucorrhinia rubicunda*	-	VU	okolí tůní při silnici na Kateřinu
vážka podhorní *Sympetrum pedemontanum*	-	VU	okolí jezírek a tůní v rákosinách, J část NPR
MOTÝLI			
hnědásek chrastavcový (*Euphydryas aurinia*)	-	EN	Bezkolencová louka na východním okraji rezervace, extenzivně obhospodařovaná., populace slabá, stabilně jen kolem 10 hnízd
mol chorošový (*Scardia boletella*)	-	EN	březové porosty, Tájek 2023
otakárek fenyklový (*Papilio machaon*)	O	-	celý Soos
perleťovec severní (*Boloria aquilonaris*)	-	VU	zejména otevřená rašeliniště, Vávra 2008, Tájek 2023
pernatuška rosnatková (*Buckleria paludum*)	-	VU	otevřená rašeliniště, Vávra 2008, Tájek 2023
strakáč březový (*Endromis versicolora*)	-	VU	březové porosty, Vávra 2008, Tájek 2023
šedavka mokřadní (*Calaena haworthii*)	-	VU	biotopy vlhkých luk,Tájek 2023
šípověnka vachtová (*Acronicta menyanthidis*)	-	NT	otevřená rašeliniště, vzácně, Vávra 2008, Tájek 2023
RYBY			
karas obecný (*Carassius carassius*)		CR	tůně v okolí Kateřiny, zjištěno 2023
OBOJŽIVELNÍCI A PLAZI			
blatnice skvrnitá (*Pelobates fuscus*)	SO	NT	rozmnožování v tůních, mimo toto období využívá písčité půdy v celé NPR
čolek horský (*Triturus alpestris*)	SO	VU	rozmnožování v tůních
čolek obecný (*Triturus vulgaris*)	SO	VU	rozmnožování v tůních
čolek velký (*Triturus cristatus*)	SO	EN	litorál zatopených kaolínových lomů, Mařík 2010
ještěrka živorodá (*Zootoca vivipara*)	SO	NT	vlhké louky
ropucha krátkonohá (*Bufo calamita*)	KO	CR	druh pravděpodobně již vymizel, 2013 - poslední relevantní údaj
ropucha obecná (*Bufo bufo*)	O	VU	rozmnožování v tůních, mimo období rozmnožování využívá okolní lesy a podmáčené biotopy
rosnička zelená (*Hyla arborea*)	SO	NT	rozmnožování v tůních
skokan hnědý (*Rana temporaria*)	-	VU	rozmnožování v tůních, mimo období rozmnožování využívá okolní lesy a podmáčené biotopy
skokan krátkonohý (*Rana lessonae*)	SO	VU	rozmnožování v tůních
skokan ostronosý (*Rana arvalis*)	KO	EN	rozmnožování v tůních, subadulti využívají i přilehlé mokřady

druh	kategorie podle vyhlášky č. 395/1992 Sb.	stupeň ohrožení *	popis biotopu druhu v ZCHÚ a aktuální početnost nebo vitalita populace, další poznámky
skokan zelený (*Rana* kl.*esculenta*)	SO	NT	rozmnožování v tůních
slepýš křehký (*Anguis fragilis*)	SO	NT	listnaté lesy a louky
užovka obojková (*Natrix natrix*)	O	NT	okolí vod a mokřadů
zmije obecná (*Vipera berus*)	KO	VU	otevřená stanoviště
PTÁCI			
bekasina otavní (*Gallinago gallinago*)	SO	EN	slatiniště a slaniska, vzácně
bramborníček hnědý (*Saxicola rubetra*)	O	LC	luční porosty, křoviny
cvrčilka slavíková (*Locustella luscinioides*)	O	EN	rákosiny, jednotlivě hnízdí
čírka obecná (*Anas crecca*)	O	CR	jezírka, vzácně, možné hnízdění
chřástal kropenatý (*Porzana porzana*)	SO	EN	slatiniště, rákosiny, několik párů
chřástal malý (*Zapornia parva)*	KO	CR	rákosiny, mokřadní rostliny, ojedinělý výskyt
chřástal polní (*Crex crex*)	SO	VU	lada a trávníky, vzácně
chřástal vodní (*Rallus aquaticus*)	SO	VU	slatiniště, rákosiny, běžný
jeřáb popelavý (*Grus grus*)	KO	CR	rákosiny a navazující otevřená nelesní společenstva v centrální části (hnízdiště) a navazující nelesní společenstva
kalous pustovka (*Asio flammeus*)	SO	NA	celý Soos, rákosiny, zimní pobyty, lov
konipas luční (*Motacilla flava*)	SO	VU	podmáčené luční porosty
koroptev polní (*Perdix perdix*)	O	NT	trávníky, vzácný výskyt
krutihlav obecný (*Jynx torquilla*)	SO	VU	remízy, skupiny dřevin, jednotlivě
křepelka polní (*Coturnix coturnix*)	SO	NT	trávníky, roztroušeně
ledňáček říční (*Alcedo atthis*)	SO	VU	potok Sázek, potravní teritorium, hnízdění možné
lejsek šedý (*Muscicapa striata*)	O	LC	vzrostlé stromy s polodutinami, roztroušeně
luňák červený (*Milvus milvus*)	CR	CR	celý Soos, možné hnízdění, jednotlivě
luňák hnědý (*Milvus migrans*)	CR	CR	celý Soos, možné hnízdění, jednotlivě
moudivláček lužní (*Remiz pendulinus*)	NT	O	mokřady a navazující dřeviny, vzácně, ojediněle zahnízdí
moták pochop (*Circus aeruginosus*)	O	VU	hnízdí zejm. v rákosinách, 1-4 páry
rákosník velký (*Acrocephalus arundinaceus*)	SO	VU	ojediněle na průtahu
slavík modráček středoevropský (*Luscinia svecica cyanecula*)	SO	EN	zejména rákosiny a mokřadní vegetace s bahnitými plochami

druh	kategorie podle vyhlášky č. 395/1992 Sb.	stupeň ohrožení *	popis biotopu druhu v ZCHÚ a aktuální početnost nebo vitalita populace, další poznámky
ťuhýk obecný (*Lanius collurio*)	O	NT	křoviny, běžný
ťuhýk šedý (*Lanius excubitor*)	O	VU	křoviny, otevřená krajina, vzácný
vodouš kropenatý (*Tringa ochropus*)	SO	EN	na průtahu, ojedinělé hnízdění možné
vodouš rudonohý (*Tringa totanus*)	KO	CR	slatiniště, na průtahu, nehnízdí
volavka bílá (*Egretta alba*)	SO	-	nehnízdící jedinci, ojediněle
žluna šedá (*Picus canus*)	-	VU	lesní porosty, běžná
žluva hajní (*Oriolus oriolus*)	SO	LC	listnaté lesy, roztroušeně
SAVCI			
bobr evropský (*Castor fiber*)	SO	VU	potok Sázek - na soutoku s Lužním potokem hrad a hráz, četné pobytové stopy a okusy v celé délce,
netopý východní (*Eptesicus nilssonii*)	SO	-	centrální část NPR, východní část NPR, západní část NPR, častý
netopýr Brandtův (*Myotis brandtii*)	SO	-	centrální část NPR
netopýr hvízdavý (*Pipistrellus pipistrellus*)	SO	-	centrální část NPR
netopýr pestrý (*Vespertilio murinus*)	SO	-	centrální část NPR
netopýr rezavý (*Nyctalus noctula*)	SO	-	centrální část NPR, východní část NPR, západní část NPR, častý
netopýr vodní (*Myotis daubentonii*)	SO	-	centrální část NPR, východní část NPR, západní část NPR, častý
veverka obecná (*Sciurus vulgaris*)	O	EN	v celé NPR
vydra říční (*Lutra lutra*)	O	VU	potok Sázek

* podle vyhlášky č. 395/1992 Sb. v platném znění: KO – kriticky ohrožený, SO – silně ohrožený, O – ohrožený.

** podle červených seznamů (Grulich & Chobot 2017, Kučera et al. 2012, Hejda et al. 2017, Chobot & Němec 2017): CR – kriticky ohrožený, EN – ohrožený, VU – zranitelný, NT – téměř ohrožený, LC – málo dotčený.

2.1.3 Výčet a popis významných přirozených disturbančních činitelů působících v území v minulosti a současnosti

a) abiotické disturbanční činitele

Záplavy – probíhají pravidelně na Sázku, kdy v zimních a jarních měsících dochází k přeplavování nivy. Přestože dochází k narušování půdní vrstvy, není tento projev považován za negativní.

b) biotické disturbanční činitele

Černá zvěř – vysoké stavy černé jsou soustředěné do rákosových porostů zejména v období od podzimu do jara, kdy jejich přítomnost ohrožuje porosty rákosin, zvyšuje rušení migrujícího vodního ptactva, zvyšuje predaci ptactva v hnízdním období. Vliv na obojživelníky není znám. Významně negativní na populace některých rostlin, např. hadí mord maloúborný (*Scorzonera parviflora*) je plošné rytí ve slaniscích a dalších biotopech.

Bolševník velkolepý (*Heracleum mantegazzianum*) – na několika izolovaných lokalitách jsou silné populace bolševníku velkolepého, který využívá semenné banky v půdě. Přítomnost rostliny způsobuje zásobování semeny v půdě, jejich rozplavení, ale také ovlivňuje půdní erozi. Probíhá sice opakovaná likvidace bolševníku před květem, nicméně přítomnost rostlin je prozatím dlouhodobá.

2.2 Historie využívání území a zásadní pozitivní i negativní vlivy lidské činnosti v minulosti a současnosti

a) ochrana přírody

První zmínka vyzývající k ochraně Soosu byla v publikaci V. Bierbera z roku 1887. K určitým omezením hospodářského využívání Soosu ale došlo spíše z ekonomických a konkurenčních důvodů již v roce 1877. Císařský pramen byl prohlášen za veřejný léčivý pramen a bylo stanoveno ochranné pásmo tohoto pramene protokolem přijatým na obecním úřadě v Novém Drahově dne 27. 8. 1877. Podle Horního zákona je ochranným pásmem Císařského pramene jako středového bodu kruhových segmentů plocha do vzdálenosti 1526 m na sever a západ a plocha do vzdálenosti 2046 m na jih a východ Císařského pramene. Uvnitř tohoto rajonu je zakázána veškerá těžební činnost a všechny kutací jámy jsou zrušeny. Počátkem 20. století je těžba v Soosu postupně obnovena a kritika přírodovědců opět sílí. Až 25. 7. 1947 podává Dr. Emil Hadač návrh na zřízení přírodní rezervace Soos s vymezením rozsahu území a stanovením podmínek ochrany. Teprve po 17 letech dne 17. 11. 1964 je ochrana území realizována výnosem Ministerstva školství a kultury o zřízení SPR Soos (BROŽ 2008). Území bylo nově vyhlášeno v roce 1987 Výnosem Ministerstva kultury ČSR.

Pro své přírodní hodnoty byl Soos spolu s nedalekou PR Děvín zahrnut do soustavy Natura 2000 a byla pro ně vymezena evropsky významná lokalita Soos, která je plošně rozsáhlejší než NPR Soos.

V roce 2013 se přistoupilo k přípravě nového návrhu na vyhlášení NPR Soos, spočívajícím v nepatrném plošném rozšíření původní vlastní NPR a k plošně rozsáhlejšímu samostatně vymezenému ochrannému pásmu. Nově bylo území vyhlášeno v roce 2016.

b) lesní hospodářství

Rašeliniště, slatiniště a mokřadní louky v Soosu byly v 18. a 19. století téměř zcela odlesněny z důvodu těžby humolitů a keramických jílů. Obnova lesních porostů probíhala přirozeně. Až v první polovině 20. století docházelo k odvodnění lesní půdy a umělému zakládání smrkových porostů a k likvidaci tzv. plevelných dřevin. Hluboký odvodňovací kanál na lesní půdě v úseku od Vonšova až k nádraží Nový Drahov byl vykopán ještě na počátku 60. let 20. století těsně před vyhlášením rezervace a v roce 1970 byl nově pročištěn. Dále již nebyl udržován.

Umělé výsadby dřevin v Soosu skončily vesměs nezdarem. Přesto v Soosu dožívá několik skupin a soliterů smrků ztepilých, borovice lesní, modřínu evropského nebo borovice vejmutovky z těchto výsadeb. Těžba dřeva ve 20. století byla plánována na prořezávky a probírky, v ojedinělých případech na těžbu obnovní. I zde skončily výchovné prořezávky většinou nezdarem a k lesnicky žádoucí skladbě porostů nedošlo. Nepůvodní porosty dřevin se dnes nachází pouze na odvalech po těžbě keramických jílů v prostoru Frankova louka. Ostatní plochy na lesní půdě se spontánně vracejí k přírodě blízkému a přírodnímu lesu. Přesto byly výchovné prořezávky a probírky plánovány i v LHP na léta 1999–2008 (BROŽ 2008).

V nových LHP byly bezlesí na rašelinných půdách vymezeny z lesních porostů do samostatných bezlesí.

c) zemědělské hospodaření

V Soosu bylo klasické zemědělství – louky, pastviny a orná půda – pouze v okrajích dnešního ZCHÚ. Všechny tyto pozemky s výměrou do 0,5 ha byly v roce 1988 Okresním národním výborem v Chebu ze zemědělské půdy vyňaty prohlášením č.j. 949/VLHZ/88-201. V Soosu byla ale značně rozšířena pastva skotu i mimo zemědělskou půdu. V roce 1974 dokonce JZD Třebeň oplotilo část rezervace v prostoru Sorgen a zavedlo celoroční pastvu jalovic. To byl ale poslední případ pastvy v Soosu.

Na mokřadních loukách a slatiništích v Soosu se pravidelně provádělo kosení tzv. „čalounické trávy". Ještě v 60. letech 20. století zde bylo nakládáno 10–20 vagonů této trávy. Zemědělské pozemky v ochranném pásmu rezervace jsou dnes trvalé travní porosty. Orná půda byla do trvalých travních porostů převedena počátkem 90. let 20. století.

V letech 1971–1976 v rámci zemědělských rekultivací stavby „Odvodnění Chebské pánve I a II" bylo odvodněno 1728 ha pozemků podél Vonšovského potoka a potoka Sázek. Zároveň byl upraven potok Sázek v délce 6887 m (vynechána byla pouze jeho část v Sooském lese) a upraven Vonšovský potok v délce 5295 m, kdy nové koryto protnulo okraj rezervace u obce Dvorek. Odvodnění polí přilehlých k Soosu bylo zaústěno do nových toků, ale také v několika případech do samotné rezervace. Odvodnění pozemků a úprava toku Lužního potoka na východním okraji Soosu proběhla v letech 1981–1985 při stavbě „Odvodnění Chebské pánve IV". Zemědělské meliorace a rekultivace v těsném okolí Soosu měly zásadní vliv na vývoj vegetace. Naštěstí je dnes ale vegetace až na výjimky stabilizována v nových podmínkách a odvodnění pozemků je většinou nefunkční. Krajinu hyzdí pouze napřímené toky Vonšovského a Lužního potoka. Potok Sázek se spontánně vrátil v úseku od Zelené k Soosu do původního koryta a v úseku od Soosu k Povodí je stabilizován v upraveném korytě (BROŽ 2008).

d) myslivost

Pozemky v Soosu byly vždy součástí honiteb historických mysliveckých sdružení Třebeň, Skalná a Milhostov. Běžně se zde prováděly hony, naháňky, čekaná a lov na tahu kachen již od posledního týdne srpna. Na území rezervace byly umístěny kazatelny, posedy, krmelce, zásypy, ale i krechty, újedě a zakládána políčka topinamburů pro zvěř.

V roce 1992 nepřiřadil Okresní úřad Cheb pozemky v Soosu k žádné honitbě, pouze zde v roce 1993 povolil řízený odlov prasete divokého a lišky obecné na nehonebních pozemcích (č.j. ŽP/93/808-1608).

V roce 2002 prohlásil Krajský úřad Karlovarského kraje pozemky v NPR Soos a části ochranného pásma za pozemky nehonební rozhodnutím č.j. 543/ZZ/02. V roce 2003 byl rozhodnutím Ministerstva životního prostředí č.j. 530/468/03/UL-So vydán souhlas k výkonu mysliveckého práva na území NPR jako nehonební ploše k řízenému odstřelu zvěře za přesně stanovených podmínek.

V roce 2009 byl Ministerstvem životního prostředí městu Františkovy Lázně udělen souhlas k výkonu práva myslivosti na území NPR Soos. V roce 2010 byl Správou CHKO Slavkovský les vydán souhlas s povolením lovu na nehonebních pozemcích v majetku města Františkovy Lázně v NPR Soos. Povolen byl lov pouze černé zvěře a lišky za účelem snížení stavu a škod. Výsledky lovu a počet odlovených kusů zvěře nebyl Správě CHKO Slavkovský les znám.

V roce 2015 byl udělen souhlas s výkonem práva myslivosti v NPR Soos všem třem mysliveckým sdružením, které sousedí s NPR Soos k lovu na nehonebních pozemcích. Tento souhlas byl udělen do 31.1.2016. Po přehlášení a zvětšení NPR Soos připadly do rezervace honební pozemky, pro které byl udělen souhlas s výkonem práva myslivosti do 31. 3. 2023, pod č. j. SR/0134/SL/2016-3 a SR/0153/SL/2016-3. Na nehonebních pozemku p. č. 412 v k. ú. Vonšov byl č. j. SR/0290/SL/2018-2 povolen odchyt prasat do klece a jejich následné usmrcení. Tento souhlas měl platnost do 31. 12. 2022.

Všechny tyto souhlasy s výkonem práva myslivosti v NPR Soos nevedly ke snížení vysokých stavů černé zvěře, která nadále způsobuje škody na předmětech ochrany. Agentura je toho názoru, že je nutné nehonební pozemky, které jsou v NPR Soos převést na honební a provádět zde intenzivní odlov černé zvěře v zimních měsících pomocí společných lovů. V tomto směru Agentura vede jednání se SSM Krajského úřadu Karlovarského kraje a MěÚ Cheb. Cílem je zhonebnit pozemky v NPR Soos a přiřadit je honitbě Třebeň – Nový Drahov na základě jednání ze dne 31.8.2022 vedeného pod č. j. SR/0538/SL/2022-1.

e) rybářství

Rybářský revír Ohře 18 zahrnuje také propadliny po těžbě keramických jílů ve správním území obcí Skalná a Křižovatka o celkové výměře 8 ha. Tyto plochy se nacházejí i v NPR Soos. Jedná se o jezírka Na bahnech u osady Kateřina a jezírko Punčocha u Sorgenu. Do poloviny 80. let 20. století byla i tato jezírka zarybňována. Po osazení hranice rezervace zákazy vstupu je výkon rybářského práva využíván pouze výjimečně a rybáři do rezervace nevstupují ani propadliny nezarybňují (převzato, BROŽ 2008).

Sportovní rybářství je provozováno v jámě Slunková (leží v ochranném pásmu) a do nedávna ještě v jámě Frankovka. V minulosti bylo udáváno ještě v jámě Sorgen (leží v ochranném pásmu), ale dnes je tato voda využívána především ke koupání.

Tůně v minulosti využívané k rybaření, mimo Na bahnech a Punčocha, nejsou součástí žádného rybářského revíru.

f) rekreace a sport

Územím rezervace vede naučná stezka. Nejsou zde provozovány žádné sportovní aktivity.

Naučnou stezku provozuje Městské muzem Františkovy Lázně. Zázemí návštěvnického okruhu je vybaveno další infrastrukturou – vstupní informace, sociální zázemí, relaxačně odpočinkový areál, muzejní expozice, občerstvení, parkoviště, badatelské zázemí, záchranná stanice ohrožených živočichů. Vše s výjimkou naučné stezky je umístěno mimo NPR i OP NPR. Stezka je provozována celoročně. Počet návštěvníků dosahuje desetitisíců ročně. Trasa stezky a okolí je ve vegetačním období zdrojem hluku. Vzhledem k tomu, že se jedná o dlouhodobou a neměnnou záležitost, nejsou pozorovatelné žádné vlivy na biotu a případné změny vyvolané návštěvností.

V roce 2020 byl zpracován obsáhlý Interperetační plán návštěvnického místa NPR Soos (Červenková 2020), který pracuje s naučnou stezkou a především s doprovodnými aktivitami mimo NPR, které mají logickou vazbu na NPR. Zadavatelem bylo AOPK ČR ve spolupráci s Městem Františkovy Lázně. Tento dokument podrobně popisuje trendy, možnosti a potřeby území v práci s návštěvníkem. Návrhy v něm obsažené jsou v souladu s možným využitím území a je možné je v území navazujícím na NPR realizovat a považovat je jako součást edukace NPR. Garantem může být jak AOPK, tak jiný subjekt, např. Městské muzeum Františkovy Lázně, které zde již provozuje NS, doprovodnou infrastrukturu vně NPR a Informační středisko NPR Soos.

V roce 2022 byly instalovány obsahově nové informační panely v původních místech trasy NS. Proběhla oprava mola u mofety Věra a instalace nového mola na břehu Černého jezírka.

K rekreaci jsou dále využívány vodní plochy Slunková a Sorgen ležící v ochranném pásmu. Jedná se výhradně o přírodní koupaliště bez vybavení. V letním období je tak rezervace rušena hlukem a v okolí se objevují četné odpadky. Povolování táboření u Sorgenu, které v 70. a 80. letech 20. století uděloval Místní národní výbor v Třebeni, nebylo později vyloučeno (upraveno dle BROŽ 2008). Dnes o lokalitu Sorgen pečuje (sběr odpadků, usměrňování rekreace) Městské muzeum Františkovy Lázně.

g) těžba nerostných surovin

Těžba rašeliny a slatin

Těžba zde probíhala již v 18. a 19. století, kdy se získaný materiál používal především jako topivo, později pak jen pro lázeňské účely. Těžbou bylo zasaženo téměř celé území nynější rezervace. Do mokřadů byly vybudovány přístupové komunikace a železniční vlečky zakončené rampami pro nakládání a odvoz vytěžených humolitů. V celé ploše byly vybudovány odvodňovací kanály a snížena tak hladina spodní vody. Celé rašeliniště zachvátil v červenci 1934 požár (Odstrčil 2022). Od vyhlášení rezervace veškerá těžba ustala a plochy postupně zregenerovaly (BROŽ 2008).

Vývoj území v 2. polovině 20. století probíhal na stavu vodního prostředí, které nebylo technicky regulované a bylo ponecháno samovolnému vývoji. Údržba kanálu podél komunikace do Kateřiny nemá vliv na vodní režim. Lze tedy konstatovat, že po ukončení intenzivní exploatace území se vodní režim již nemění jinak než samovolně.

Těžba keramických jílů

Na celé severní a východní hranici rezervace jsou ložiska kvalitních kameninových, žáruvzdorných a pórovinových jílů. U většiny z nich probíhala v minulosti těžba a byla provedena rekultivace (Lesní jáma) nebo proběhla samovolná sukcese (Frankova louka, Kateřina, Sorgen). Některá ložiska (Chebská, Dvorek-Starost) nebyla dosud těžena. V Soosu byly zřízeny jímky pro přepouštění důlních vod (Na bahnech, Punčocha) nebo do území zasahují haldy a odvaly. Do potoka Sázek a do Lužního potoka jsou vypouštěny důlní vody ze současných provozů těžebních jam Nová Ves a Suchá (převzato, dle BROŽ 2008).

Podél severovýchodní hranice do území NPR zasahuje v šíři cca 70 m chráněné ložiskové území Nová Ves u Křižovatky (č. CHLÚ 19720000), stanovené k ochraně ložiska jílů pro LB Minerals s. r. o., Horní Bříza. Těžební aktivity, ani plánované, do území NPR nezasahují.

Na jihovýchodě do NPR zasahuje v minulosti těžené výhradní ložisko vazných jílů Dvorek – Starost (č. ložiska 3115000, LB Minerals s. r. o.). Obnovení těžby na ložisku nepřichází v úvahu ani v části mimo NPR a jejího ochranného pásma, protože by zásadním způsobem ovlivnilo vodní režim v přilehlé části NPR.

Těžba křemeliny

Počátkem 19. století bylo ložisko křemeliny oddrnováno na ploše asi 15 ha a probíhala zde pomístní těžba pro výrobu žáruvzdorných cihel. Do roku 1936 bylo ložisko křemeliny využíváno firmou Mattoni, která z ní v solivaru louhovala minerální soli a slatinný louh. V letech 1920–1947 byl povolen odběr křemeliny k výrobě ohnivzdorných cihel, izolačních obkladů a izolačního prášku. V 50. letech 20. století byla krátkodobě těžba obnovena, ale pro technickou nepřipravenost brzy uzavřena. Tato vytěžená křemelina je uložena na haldy mimo ložisko, kde zůstává nezpracována dodnes (BROŽ 2008).

Hnědé uhlí.

Přibližně třetina plochy NPR Soos (severozápadně od linie Hájek – Děvín) leží nad okrajem vymezeného ložiska hnědého uhlí Chebská pánev (č. ložiska v Surovinovém informačním systému 3080700). S ohledem na ochranu minerálních pramenů Františkových Lázní se s těžbou uhlí nepočítá.

Čerpání minerálních vod a jímání minerálních pramenů

Z několika zachycených pramenů je nejvýznamnější a nejsilnější Císařský pramen, který byl poprvé jímán v roce 1874. Jeho voda se využívala k výrobě koupelových solí v místním solivaru. Poslední rekonstrukce jímání Císařského pramene proběhla v letech 1984–1985, povolená Ministerstvem kultury č.j. 9.947/84-VI/2 z 1.6.1984 (převzato, dle Brož 2008). Voda vytéká z 8 m hlubokého vrtu a okolí je upraveno, přístupné pro návštěvníky. V roce 2022 je upraven vývěr Věra (dnes nově považován za mofetu).

Čerpání oxidu uhličitého

V roce 1896 proběhly pokusy s měřením rentability těžby CO_2 na Soosu. K tomu účelu byly mofety osazeny kameninovými rourami a kužely. K výstavbě kompresního závodu již nedošlo, ale řada mofet na křemelinovém štítu je zachycena do skruží dodnes, stejně tak se zde stále nacházejí některé kužele. Lze je považovat za historickou součást rezervace jako technickou památku (BROŽ 2008).

Přílohy:

M6 – Mapa útvarů neživé přírody

h) jiné způsoby využívání

Komunikace Hájek–Kateřina, spojující tyto osady, je vybudována na rašeliništi a vede napříč územím Soosu. Provoz na této komunikaci značně vzrostl po roce 1970 v souvislosti s rozšířením úpravny jílů v osadě Kateřina a dopravou sušených jílů na železnici v Hájku–Novém Drahově. Provozem bylo těleso komunikace značně poškozeno a zatlačeno do podloží. Opravováno bylo dalšími vrstvami kameniva. K 1.7.1988 byla přeprava kaolinů po silnici zastavena, zejména z důvodu zrušení úpravny jílů. Dnes komunikace slouží pouze dopravní obsluze osady Kateřina. V roce 2012 došlo k opravě povrchu komunikace a údržbě odvodňovacího kanálu souběžného s komunikací. Souběžně s komunikací vede úzkokolejná dráha pro přepravu jílů, jejíž provoz měl být do roku 2010 zastaven. Úzkokolejka je občasně využívaná (BROŽ 2008).

V NPR Soos provozuje Městské muzeum Františkovy Lázně naučnou stezku, která má řádný návštěvnický režim. Vstup na stezku je v sezóně zpoplatněn. Muzeum Františkovy Lázně jako správce stezky stezku udržuje, provádí údržbu a instalaci informačních panelů, provozuje průvodcovskou činnost a strážní službu. V roce 2022 došlo k obnově a doplnění informačních tabulí, a to včetně obsahové stránky. V návaznosti na NPR a návštěvnický okruh provozuje muzeum také muzejní expozice a záchrannou stanici handicapovaných živočichů.

2.3 Související plánovací dokumenty, správní akty a opatření obecné povahy

- Nařízení vlády č. 132/2005 Sb., kterým se stanoví národní seznam evropsky významných lokalit, ve znění nařízení vlády č. 301/2007 Sb., respektive ve znění nařízení vlády č. 371/2009 Sb.
- Souhrn doporučených opatření pro evropsky významnou lokalitu Soos, schválený MŽP v roce 2017
- Rozhodnutí MŽP o udělení souhlasu k výkonu práva myslivosti na území NPR Soos (Zn.520/241/09 ze dne 29. července 2009).
- Závazné stanovisko Správy CHKO Slavkovský les – souhlas s povolením lovu na nehonebních pozemcích v majetku města Františkovy lázně (Zn. 34/SL/2010, čj.:254/SL/2010, ze dne 15. února 2010).
- Nařízení vlády České socialistické republiky č. 85/1981 Sb. ze dne 24. června 1981 o chráněných oblastech přirozené akumulace vod Chebská pánev a Slavkovský les, Severočeská křída, Východočeská křída, Polická pánev, Třeboňská pánev a Kvartér řeky Moravy.
- Nařízení vlády ČR č. 152/1992 Sb. ze dne 29. 1. 1992 o ochranných pásmech přírodních léčivých zdrojů lázeňského místa Františkovy Lázně. Ochranné pásmo IIA podle tohoto nařízení se považuje podle platného zákona 164/2001 Sb., lázeňský zákon, za ochranné pásmo II. stupně. V rámci ochranného pásma minerálních vod jsou Ministerstvem zdravotnictví evidovány tyto zdroje a vývěry minerálních vod v Soosu: Císařský pramen, pramen Polní mlýn (Luční), pramen Věra, minerální pramen Soos (Sud), minerální pramen Soos (Kateřina).

Dále jsou evidovány ložiska humolitů – přírodních léčivých zdrojů: Soos – 210 ha, údolí Vonšovského potoka – 23 ha.

- Stanovení chráněného ložiskového území Nová Ves u Křižovatky (vymezení se v minulosti měnilo, současné vymezení CHLÚ je dáno rozhodnutím OVSS MŽP dne 4. 6. 2009 pod čj. 530/161/09-Ra-UL.
- LHP pro LČR a.s., LS Františkový lázně s platností 1. 1. 2019 – 31. 12. 2028.
- LHP pro Lesy Města Chebu, s.r.o s platností 1. 1. 2018 – 31. 12. 2027.
- LHP pro Městské lesy Františkovy Lázně s platností 1. 1. 2019 – 31. 12. 2028.
- LHO pro obec Třebeň s platností 1. 1. 2019–31. 12. 2028.

2.4 Současný stav zvláště chráněného území a přehled dílčích ploch

2.4.1 Základní údaje o lesích na lesních pozemcích

Přírodní lesní oblast	Podkrušnohorská pánev
Lesní hospodářský celek / zařizovací obvod	Františkovy Lázně
Výměra LHC (zařizovacího obvodu) v ZCHÚ (ha)	22,09
Období platnosti LHP (LHO)	1. 1. 2019 –31. 12. 2028
Organizace lesního hospodářství	LČR, LS Františkovy Lázně

Přírodní lesní oblast	Podkrušnohorská pánev
Lesní hospodářský celek / zařizovací obvod	Lesy města Františkovy Lázně
Výměra LHC (zařizovacího obvodu) v ZCHÚ (ha)	51,83
Období platnosti LHP (LHO)	1. 1. 2019 – 31. 12. 2028
Organizace lesního hospodářství	Město Františkovy Lázně

Přírodní lesní oblast	Podkrušnohorská pánev
Lesní hospodářský celek / zařizovací obvod	Lesy města Chebu
Výměra LHC (zařizovacího obvodu) v ZCHÚ (ha)	6,59
Období platnosti LHP (LHO)	1. 1. 2019 – 31. 12. 2028
Organizace lesního hospodářství	Město Cheb

Přírodní lesní oblast	Podkrušnohorská pánev
Lesní hospodářský celek / zařizovací obvod	LHO Cheb
Výměra LHC (zařizovacího obvodu) v ZCHÚ (ha)	0,86
Období platnosti LHP (LHO)	1. 1. 2019 – 31. 12. 2028
Organizace lesního hospodářství	Obec Třebeň

Přehled výměr a zastoupení souborů lesních typů

Přírodní lesní oblast: 2 - Podkrušnohorská pánev				
Soubor lesních typů (SLT)	**Název SLT**	**Přirozená dřevinná skladba SLT**	**Výměra (ha)***	**Podíl (%)**
0G	Glejový smrkový bor	SM6, BO3, BRP1	2,50	3
0K	Kyselý bor	BO8, DB1, BK1	0,97	1

0P	Oglejený kyselý bor	BO6, DB3, JD1	2,54	3
0R	Rašelinný bor	Blatka 8, BRP2	72,22	89
0T	Glejový chudý březový bor	BO8, BRP2	0,43	0,5
4R	Svěží rašelinná reliktní smrčina	SM10	2,71	3,5
Celkem			**81,37**	**100**

*Rozdíl ve výměře porostních skupin v LHP a v SLT je rozdílný z důvodu výskytu bezlesí. Rozdíl ve výměře porostních skupin v LHP a lesních pozemků v katastrech je způsoben zaokrouhlováním výměry porostních skupin v LHP.

Ochranné pásmo:

Přírodní lesní oblast	Podkrušnohorská pánev
Lesní hospodářský celek / zařizovací obvod	Františkovy Lázně
Výměra LHC (zařizovacího obvodu) v ZCHÚ (ha)	2,79
Období platnosti LHP (LHO)	1. 1. 2019 –31. 12. 2028
Organizace lesního hospodářství	LČR, LS Františkovy Lázně

Přírodní lesní oblast	Podkrušnohorská pánev
Lesní hospodářský celek / zařizovací obvod	Lesy města Františkovy Lázně
Výměra LHC (zařizovacího obvodu) v ZCHÚ (ha)	5,98
Období platnosti LHP (LHO)	1. 1. 2019 – 31. 12. 2028
Organizace lesního hospodářství	Město Františkovy Lázně

Přírodní lesní oblast	Podkrušnohorská pánev
Lesní hospodářský celek / zařizovací obvod	Lesy města Chebu
Výměra LHC (zařizovacího obvodu) v ZCHÚ (ha)	39,41
Období platnosti LHP (LHO)	1. 1. 2019 – 31. 12. 2028
Organizace lesního hospodářství	Město Cheb

Přírodní lesní oblast	Podkrušnohorská pánev
Lesní hospodářský celek / zařizovací obvod	LHO Cheb
Výměra LHC (zařizovacího obvodu) v ZCHÚ (ha)	8,31
Období platnosti LHP (LHO)	1. 1. 2019 – 31. 12. 2028
Organizace lesního hospodářství	Obec Třebeň

Přehled výměr a zastoupení souborů lesních typů v OP

Přírodní lesní oblast: 2 - Podkrušnohorská pánev				
Soubor lesních typů (SLT)	**Název SLT**	**Přirozená dřevinná skladba SLT**	**Výměra (ha)***	**Podíl (%)**
0G	Glejový smrkový bor	SM6, BO3, BRP1	0,01	0
0K	Kyselý bor	BO8, DB1, BK1	38,63	73
0M	Chudý bor	BO8, DB1, BR1	0,59	1
0P	Oglejený kyselý bor	BO6, DB3, JD1	8,16	15
0Q	Oglejený chudý bor	BO7, DB1, BR1, SM1	3,32	6

0R	Rašelinný bor	Blatka 8, BRP2	0,02	0
0T	Glejový chudý březový bor	BO8, BRP2	2,47	5
Celkem			**53,20**	**100**

*Rozdíl ve výměře porostních skupin v LHP a v SLT je rozdílný z důvodu výskytu bezlesí. Rozdíl ve výměře porostních skupin v LHP a lesních pozemků v katastrech je způsoben zaokrouhlováním výměry porostních skupin v LHP.

Přílohy:

T1.a – Popis lesních porostů a výčet plánovaných zásahů v nich
T1.b – Popis lesních porostů ochranného pásma a výčet doporučených zásahů v nich
M3 – Mapa dílčích ploch a objektů
M4 – Lesnická mapa typologická
M5 – Mapa stupňů přirozenosti lesních porostů

2.4.2 Základní údaje o rybnících, vodních nádržích a tocích

Název rybníka (nádrže)	Punčocha
Katastrální plocha	4707 m^2
Využitelná vodní plocha	4000 m^2
Plocha litorálu	300 m^2
Průměrná hloubka	2,3 m
Maximální hloubka	4,5 m
Postavení v soustavě	--
Manipulační řád	--
Povolení nakládání s vodami	--
Hospodářsko-provozní řád	--
Způsob hospodaření	--
Intenzita hospodaření	--
Výjimka k aplikaci látek znečišťujících vodu	--
Uživatel rybníka	Městské muzeum Františkovy Lázně
Rybářský revír	--
Správce rybářského revíru	--
Zarybňovací plán	--
Průtočnost – doba zdržení	--

Název rybníka (nádrže)	Frankovka (Kateřina 1)
Katastrální plocha	11504 m^2
Využitelná vodní plocha	9000 m^2
Plocha litorálu	1000 m^2
Průměrná hloubka	--
Maximální hloubka	--
Postavení v soustavě	--
Manipulační řád	--
Povolení nakládání s vodami	--
Hospodářsko-provozní řád	--
Způsob hospodaření	--
Intenzita hospodaření	--
Výjimka k aplikaci látek znečišťujících vodu	--
Uživatel rybníka	Městské muzeum Františkovy Lázně
Rybářský revír	431 039 Ohře 18
Správce rybářského revíru	MO Cheb
Zarybňovací plán	--
Průtočnost – doba zdržení	--

Název vodního toku	Sázek
Číslo hydrologického pořadí	1-13-01-025, 1-13-01-29
Úsek dotčený ochranou (řkm od–do)	5,6–8,55 řkm
Charakter toku	lososová
Příčné objekty na toku	--
Manipulační řád	--
Správce toku	Povodí Ohře
Správce rybářského revíru	--
Rybářský revír	--
Zarybňovací plán	--

Název vodního toku	Lužní potok
Číslo hydrologického pořadí	1-13-01-028
Úsek dotčený ochranou (řkm od–do)	0–0,2 řkm
Charakter toku	lososová
Příčné objekty na toku	ne
Manipulační řád	ne
Správce toku	Lesy ČR
Správce rybářského revíru	ne
Rybářský revír	ne
Zarybňovací plán	ne

Název vodního toku	bezejmenný 1
Číslo hydrologického pořadí	1-13-01-032
Úsek dotčený ochranou (řkm od–do)	0,3–1,3 řkm
Charakter toku	lososová
Příčné objekty na toku	ne
Manipulační řád	ne
Správce toku	Městské muzeum Františkovy Lázně
Správce rybářského revíru	ne
Rybářský revír	ne
Zarybňovací plán	ne

Název vodního toku	bezejmenný 2
Číslo hydrologického pořadí	1-13-01-032
Úsek dotčený ochranou (řkm od–do)	0–2,0 řkm
Charakter toku	lososová
Příčné objekty na toku	ne
Manipulační řád	ne
Správce toku	Městské muzeum Františkovy Lázně
Správce rybářského revíru	ne
Rybářský revír	ne
Zarybňovací plán	ne

Objekty v ochranném pásmu

Název rybníka (nádrže)	Slunková (Kateřina 2)
Katastrální plocha	11504 m^2
Využitelná vodní plocha	7000 m^2
Plocha litorálu	100 m^2
Průměrná hloubka	--
Maximální hloubka	--
Postavení v soustavě	--
Manipulační řád	--
Povolení nakládání s vodami	--

Hospodářsko-provozní řád	--
Způsob hospodaření	--
Intenzita hospodaření	--
Výjimka k aplikaci látek znečišťujících vodu	--
Uživatel rybníka	Městské muzeum Františkovy Lázně
Rybářský revír	431 039 Ohře 18
Správce rybářského revíru	MO Cheb
Zarybňovací plán	--
Průtočnost – doba zdržení	--

Název rybníka (nádrže)	Nová Chebská
Katastrální plocha	9735 m^2
Využitelná vodní plocha	8000 m^2
Plocha litorálu	100 m^2
Průměrná hloubka	--
Maximální hloubka	--
Postavení v soustavě	--
Manipulační řád	--
Povolení nakládání s vodami	--
Hospodářsko-provozní řád	--
Způsob hospodaření	--
Intenzita hospodaření	--
Výjimka k aplikaci látek znečišťujících vodu	--
Uživatel rybníka	LB MINERALS, s.r.o.
Rybářský revír	--
Správce rybářského revíru	--
Zarybňovací plán	--
Průtočnost – doba zdržení	--

Přílohy:
T2 – Popis dílčích ploch a objektů mimo lesní pozemky a výčet plánovaných zásahů v nich
M3 – Mapa dílčích ploch a objektů

2.4.3 Základní údaje o útvarech neživé přírody

Významnými útvary neživé přírody jsou projevy postvulkanické aktivity v podobě mofet (výrony suchého CO_2 plášťového původu – BRÄUER ET AL.2018) a vývěrů minerálních vod a doprovodným srážením solí na půdním povrchu. Dle Brože (2008) jsou zde evidovány minerální vody typu: Na-SO_4, Fe-SO_4, Na-HCO_3, Ca-Mg-HCO_3. Lokalizace minerálních vývěrů a mofet jsou vymezeny v mapové příloze M6 zpracované dle BROŽE (2008).
Minerální pramen Císařský pramen je jímán do umělecky ztvárněného artefaktu skruže. Je přístupný po naučné stezce a je možno jej ochutnat. Císařský pramen s vydatností kolem 1 l/s, mineralizací 5,6 g a teplotou 17 ºC je nejteplejším pramenem Františkolázeňska. Další pramen nazývaný Věra má rovněž upravený vývěr a je přístupný na odbočce naučné stezky.
V nejmladším geologickém období – kvartéru – zde v závislosti na minerálních pramenech, zasolení, kolísání hladiny a dalších faktorech vznikaly vrstvy křemeliny (akumulace křemitých schránek rozsivek), sirnoželezité slatiny, prosté rašelinné slatiny a hlinité rašeliny a slatiny.

Přílohy:
T2 – Popis dílčích ploch a objektů mimo lesní pozemky a výčet plánovaných zásahů v nich
M3 – Mapa dílčích ploch a objektů
M6 – Mapa útvarů neživé přírody

2.4.4 Základní údaje o plochách mimo lesní pozemky

Nelesní pozemky představují menší a větší plochy především mokřadního charakteru, Jsou tvořeny slatiništi, přechodovými rašeliništi a rákosinami a doplňovány jsou březovými nálety různého stáří. Většina vodních ploch se nachází na nelesní půdě. Všechny tyto plochy mnohdy tvoří centra druhové diverzity a představují výrazný podíl na významu lokality. Podrobněji jsou tyto plochy popsány v tabulce dílčích ploch.

Přílohy:
T2 – Popis dílčích ploch a objektů mimo lesní pozemky a výčet plánovaných zásahů v nich
M3 – Mapa dílčích ploch a objektů

2.5 Souhrnné zhodnocení stavu předmětů ochrany, výsledků předchozí péče, dosavadních ochranářských zásahů do území a závěry pro další postup

A. ekosystémy

ekosystém:	Rákosiny stojatých vod (M1.1)	
indikátory cílového stavu	**aktuální hodnoty indikátorů a zhodnocení stavu a trendu vývoje ekosystému ve vztahu k provedené péči a působícím vlivům**	
rozloha ekosystému max. 15 ha	Rákosiny pokrývají více jak 15 ha a neustále se rozrůstají. Často na úkor jiného předmětu ochrany. Rákosina v centrální části se pokusně kosí po obvodu v šíři cca 10-15 m a zamezuje se rozšiřování do slanisek. Rozrůstání se potlačuje, až zastavuje, k potlačení samotného rákosu nedochází, pouze je zde rozvolněný porost s přítomností dalších bylin.	
	stav:	dobrý
	trend vývoje:	zlepšující se
každoroční pozorování vyvedených mláďat rákosinových druhů ptáků	Přítomnost mláďat rákosníků a slavíka modráčka středoevropského v kompaktních porostech rákosu odráží míru negativního působení prasat jako degradačního činitele biotopu rákosin. Zatím však jsou mláďat rákosinových druhů ptáků pozorována každoročně.	
	stav:	dobrý
	trend vývoje:	zhoršující se

ekosystém:	Slanomilné rákosiny a ostřicové porosty (M1.2)	
indikátory cílového stavu	**aktuální hodnoty indikátorů a zhodnocení stavu a trendu vývoje ekosystému ve vztahu k provedené péči a působícím vlivům**	
rozloha ekosystému min. 4 ha	Slanomilné porosty se rozkládají na více jak 4 ha. Jedná se o stabilní biotop, okrajově ohrožený zarůstáním rákosu v rámci rozpínání M1.1.	
	stav:	dobrý
	trend vývoje:	zhoršující se
přítomnost skřípince Tabernaemntanova (*Schoenoplectus tabernaemontani*)	Porosty skřípince jsou často dominantní a téměř homogenní.	
	stav:	dobrý
	trend vývoje:	setrvalý
absence nežádoucích druhů	Do území tohoto biotopu se šíří třtina *Calamagrostis epigejos* v okrajích z navazujících sušších biotopů, a rákos *Phragmites australis* expandující z okolních rákosin.	
	stav:	zhoršený
	trend vývoje:	zhoršující se

ekosystém:	Přechodová rašeliniště (R2.3)	
indikátory cílového stavu	**aktuální hodnoty indikátorů a zhodnocení stavu a trendu vývoje ekosystému ve vztahu k provedené péči a působícím vlivům**	
rozloha ekosystému min. 4 ha	Plocha biotopu je setrvale dostačující nad 4 ha. V roce 2019 došlo k vyřezání vzrůstajícího náletu vrb, břízy a borovice na plochách více jak 3 ha. K zarůstání však bude docházet i nadále, zejména zmlazení vrbami je aktuální.	
	stav:	dobrý
	trend vývoje:	setrvaly
přítomnost rašeliníků min. 70 %	Přítomnost živých rašeliníků je dostatečným faktorem k posuzování změn ve vodním režimu, na kterém je biotop závislý. V současné době se pokryvnost pohybuje vysoko nad 70 % plochy.	
	stav:	dobrý
	trend vývoje:	setrvalý
absence nežádoucích druhů,	Značná část rašelinišť, které nejsou sukcesně zastaveny, je ovlivněna ecesí dřevin. Přestože dochází k jejich odstraňování, je nutno počítat s cyklickým nárůstem.	
	stav:	dobrý
	trend vývoje:	zhoršující se

ekosystém:	Zrašelinělé půdy s hrotnosemenkou bílou (*Rhynchospora alba*) (R2.4)	
indikátory cílového stavu	**aktuální hodnoty indikátorů a zhodnocení stavu a trendu vývoje ekosystému ve vztahu k provedené péči a působícím vlivům**	
rozloha ekosystému min. 0,5 ha	Rozloha ekosystému zůstává trvale stejná (cca 0,5 ha), porosty hrotnosemenky jsou soustředěny do nejzamokřenějších částí.	
	stav:	dobrý
	trend vývoje:	setrvalý
přítomnost hrotnosemenky bílé (*Rhynchospora alba*)	Populace hrotnosemenky je dlouhodobě stabilní a neměnná, roste nejvíce v nejzamokřenějších částech rašelinných biotopů, téměř neexpanduje do okolí.	
	stav:	dobrý
	trend vývoje:	setrvalý
absence nežádoucích druhů	Stále zde probíhá ecese dřevin. Po provedeném výřezu dřevin v roce 2019 je stav optimalizovaný. Okrajově směrem od navazujících R2.3 může hrozit drobné zarůstání biotopu dřevinami.	
	stav:	dobrý
	trend vývoje:	setrvalý

ekosystém:	Slaniska (T7)	
indikátory cílového stavu	**aktuální hodnoty indikátorů a zhodnocení stavu a trendu vývoje ekosystému ve vztahu k provedené péči a působícím vlivům**	
rozloha ekosystému min. 4 ha	Rozloha ekosystému zůstává dlouhodobě stejná, dosahuje přibližně 4,5 ha. Může ho ohrožovat rytí prasat a následné osídlení expanzních rostlin, např. třtiny křovištní.	
	stav:	dobrý
	trend vývoje:	setrvalý
hojná přítomnost sivěnky přímořské (*Glaux maritima*) v biotopu	Sivěnka přímořská roste v celé ploše slanisek, hojně až subdominantně.	
	stav:	dobrý
	trend vývoje:	setrvalý
absence nežádoucích druhů	V současné době nejsou nežádoucí druhy zaznamenány.	
	stav:	dobrý
	trend vývoje:	setrvalý

ekosystém:	Mokřadní olšiny (L1)	
indikátory cílového stavu	**aktuální hodnoty indikátorů a zhodnocení stavu a trendu vývoje ekosystému ve vztahu k provedené péči a působícím vlivům**	
rozloha ekosystému min. 4 ha	Rozloha ekosystému zůstává dlouhodobě stejná, dosahuje přibližně 4,5 ha.	
	stav:	dobrý
	trend vývoje:	setrvalý
přítomnost tůněk s otevřenou hladinou vody	Terénní deprese a prohlubně zaplněné vodou jsou důkazem stabilního vodního režimu s vysokou hladinou spodní vody. V současné době jsou tůňky přirozenou součástí olšin, jsou četné v rozsahu celé plochy ekosystému.	
	stav:	dobrý
	trend vývoje:	setrvalý
absence nežádoucích druhů	Pronikání nežádoucích druhů, v současné době zejména třtiny *Calamgarostis epigejos* do porostů lez předpokládat i v následujíicm období.	
	stav:	zhoršující se
	trend vývoje:	setrvalý
přítomnost mrtvého dřeva min 25 % zásoby	Mrtvé dřevo na stojato i na ležato je důkazem vysokých stavů vodního sloupce v půdě a přirozených vegetačních procesů a předpokladem přirozené obnovy. Současný stav dosahuje indikátoru.	
	stav:	dobrý
	trend vývoje:	setrvalý

ekosystém:	Rašelinné lesy (L10)	
indikátory cílového stavu	**aktuální hodnoty indikátorů a zhodnocení stavu a trendu vývoje ekosystému ve vztahu k provedené péči a působícím vlivům**	
rozloha ekosystému min. 70 ha	Rozloha rašelinných lesů je cca 80 ha, soustředěná do několika větších celků. Je dlouhodobě stabilizovaná. V sušších místech by mohlo docházet k přeměně na jiná společenstva, zejména v místech se zastoupeným zmlazením smrku (*Picea abies*).	
	stav:	dobrý
	trend vývoje:	setrvalý
přítomnost břízy pýřité (*Betula pubescens*) a borovice pyrenejské blatky (*Pinus rotundata*)	Bříza pýřitá je součástí přirozené skladby zdejšího ekosystému. Její výskyt je roztroušený. Borovice blatka je přítomna v E3 patře, objevuje se také na přechodu E1/E2 patra.	
	stav:	dobrý
	trend vývoje:	setrvalý
přítomnost mrtvého dřeva min 10 % zásoby	Mrtvé dřevo na stojato i na ležato je přirozenou součástí obnovy lesa a důsledkem vhodného vodního režimu v ekosystému. Současný stav dostatečně naplňuje hodnotu indikátoru.	
	stav:	dobrý
	trend vývoje:	setrvalý

ekosystém:	Acidofilní doubravy (L7)	
indikátory cílového stavu	**aktuální hodnoty indikátorů a zhodnocení stavu a trendu vývoje ekosystému ve vztahu k provedené péči a působícím vlivům**	
rozloha ekosystému min. 10 ha	Ekosystém se skládá z kombinace vlhké a suché acidofilní doubravy, porosty jsou spíše menších rozloh jako potenciální vegetace na stanovišti mimo rašelinné a nivní půdy. Současná rozloha přesahuje sledovaný indikátor.	
	stav:	dobrý
	trend vývoje:	setrvalý
přítomnost diagnostických bylinných druhů na celé rozloze	V současné době nejsou diagnostické druhy bylin přítomny plošně napříč biotopem.	
	stav:	zhoršený
	trend vývoje:	setrvalý

pokryvnost keřového patra min 5 %	Keřové patro s dostatečným prosvětlením je tvořeno dorůstajícím dubem. Nedochází k odumírání starých stromů a patro se může v následujících období více uzavírat. V současné době keřové patro nedosahuje žádoucího zastoupení.	
	stav:	zhoršený
	trend vývoje:	setrvalý

ekosystém:	Vegetace parožnatek (V5)	
indikátory cílového stavu	**aktuální hodnoty indikátorů a zhodnocení stavu a trendu vývoje ekosystému ve vztahu k provedené péči a působícím vlivům**	
rozloha tůní min. 0,5 ha	V současné době se parožnatky vyskytují v několika tůních o celkové rozloze do 1 ha.	
	stav:	dobrý
	trend vývoje:	setrvalý
přítomnost 2 druhů parožnatek	Přítomnost parožnatek v tůních je malá, pokryvnost je nízká a dosahuje spíše jednotek procent. Provedené prosvětlení břehů tůní může ovlivnit populaci parožnatek a zvýšit zastoupení v pokryvnosti. Byly pozorovány dva druhy – *Chara globularis* a *Nitela flexilis.*	
	stav:	dobrý
	trend vývoje:	setrvalý

ekosystém:	Makrofytní vegetace přirozeně eutrofních a mezotrofních stojatých vod s bublinatkou jižní nebo obecnou (*Utricularia australis* a *U. vulgaris*) (V1C)	
indikátory cílového stavu	**aktuální hodnoty indikátorů a zhodnocení stavu a trendu vývoje ekosystému ve vztahu k provedené péči a působícím vlivům**	
rozloha ekosystému min. 0,7 ha	Rozloha tůní je víceméně dlouhodobě stabilní a dosahuje cca 1 ha. Může však docházet k zazemňování, vysokému opadu listí či zastínění břehovými porosty. V roce 2019 byl odstraněny břehové porosty u několika větších tůní.	
	stav:	dobrý
	trend vývoje:	zlepšující se
pokryvnost bublinatky jižní (*Utricularia australis*) min. 5 % 1× za 3 roky	Bublinatka jižní je zde častým druhem v lesních tůních s vegetací. Její pokryvnost tedy dosahuje indikátoru.	
	stav:	dobrý
	trend vývoje:	neznámý
přítomnost rdestu vzplývavého (*Potamogeton natans*)	Rdest vzplývavý je indikátorem nezastíněných tůní. Jeho výskyt je zde častý.	
	stav:	dobrý
	trend vývoje:	setrvalý

ekosystém:	Makrofytní vegetace oligotrofních jezírek a tůní (V3)	
indikátory cílového stavu	**aktuální hodnoty indikátorů a zhodnocení stavu a trendu vývoje ekosystému ve vztahu k provedené péči a působícím vlivům**	
rozloha ekosystému min. 500 m^2	Tůně biotopu V3 jsou určeny přítomností bublinatky bledožluté. V současné době se vyskytuje ve 2 tůních o celkové rozloze přes 1 000 m^2. Ekosystém je ohrožen především vysycháním mělkých tůní v letních měsících.	
	stav:	dobrý
	trend vývoje:	setrvalý
přítomnost kvetoucí bublinatky bledožluté (*Utricularia ochroleuca*) min. 1× za 3 roky	Přítomnost bublinatky bledožluté je určující pro zařazení ekosystému do příslušného biotopu V3. Bublinatka by měla být nalezitelná v každé tůni biotopu ve více jedincích na tůň. V současné době je přítomnost sporadická.a pravděpodobně nedosahuje indikátoru.	
	stav:	zhoršený
	trend vývoje:	setrvalý

ekosystém:	Údolní jasanovo-olšové luhy (L2.2)	
indikátory cílového stavu	**aktuální hodnoty indikátorů a zhodnocení stavu a trendu vývoje ekosystému ve vztahu k provedené péči a působícím vlivům**	
rozloha ekosystému min. 5 ha	Rozloha ekosystému je daná nivním územím, v současné době přesahuje 7 ha.	
	stav:	dobrý
	trend vývoje:	setrvalý
přítomnost střemchy obecné (*Prunus padus*)	Střemcha patří k přirozenému podrostu mokřadních olšin. Její výskyt roztroušeně v celé ploše biotopu	
	stav:	dobrý
	trend vývoje:	setrvalý
pravidelné každoroční přeplavení ekosystému rozvodněnou vodou	Pro plnohodnotné funkce a kvalitu ekosystému jsou povodně podstatným faktorem. Pravidelně k nim dochází v zimním a jarním období na Sázku.	
	stav:	setrvalý
	trend vývoje:	dobrý

B. druhy

ekosystém:	hnědásek chrastavcový (*Euphydryas aurinia*)	
indikátory cílového stavu	**aktuální hodnoty indikátorů a zhodnocení stavu a trendu vývoje ekosystému ve vztahu k provedené péči a působícím vlivům**	
přítomnost min. 20 hnízd hnědáska chrastavcového (*Euphydryas aurinia*)	Hnědásek je každoročně na lokalitě přítomen, pravidelně jsou nalezena hnízda v lokalitě „za Sorgenem“. Počet zjištěných hnízd kolísá od 6-20, v posledních letech do 10.	
	stav:	špatný
	trend vývoje:	zhoršující se
přítomnost čertkusu lučního (*Succisa pratensis*) v méně zamokřených biotopech.	Čertkus je na lokalitě přítomen roztroušeně v několika bohatších mikropopulacích, jak na sušších stanovištích, tak i na vlhčích.	
	stav:	dobrý
	trend vývoje:	setrvalý

C. útvary neživé přírody

útvar neživé přírody:	minerální prameny hlubokého, středního a mělkého pásma tvoření	
indikátory cílového stavu	**aktuální hodnoty indikátorů a zhodnocení stavu a trendu vývoje útvaru neživé přírody ve vztahu k provedené péči a působícím vlivům**	
přítomnost pramenů všech pásem tvoření	V území jsou přítomny prameny všech pásem tvoření, bez hydrologického či jiného zjevného narušení.	
	stav:	dobrý
	trend vývoje:	setrvalý
funkční jímání Císařského pramene	Vlastní jímání Císařského pramene je v technickém pořádku, umělecké ztvárnění okolí je v rozpadajícím se stavu. Bez vlivu na vlastní pramen.	
	stav:	zhoršený
	trend vývoje:	setrvalý

útvar neživé přírody:	mofety	
indikátory cílového stavu	**aktuální hodnoty indikátorů a zhodnocení stavu a trendu vývoje útvaru neživé přírody ve vztahu k provedené péči a působícím vlivům**	
přítomnost mofet	Mofety jsou přítomny v lokalitě v dlouhodobě nezměněném stavu a jsou patrné na povrchu.	
	stav:	dobrý
	trend vývoje:	setrvalý

útvar neživé přírody:	křemelina	
indikátory cílového stavu	**aktuální hodnoty indikátorů a zhodnocení stavu a trendu vývoje útvaru neživé přírody ve vztahu k provedené péči a působícím vlivům**	
přítomnost obnaženého povrchu křemeliny na ploše min. 1 ha	Převážná část křemelinového štítu je stále obnažena, dochází však k obvodovému uchytání opadu a tvorby půdní mikrovrstvy a následnému pomalému zarůstání vegetací.	
	stav:	dobrý
	trend vývoje:	zhoršující se

útvar neživé přírody:	rašeliny a slatiny	
indikátory cílového stavu	**aktuální hodnoty indikátorů a zhodnocení stavu a trendu vývoje útvaru neživé přírody ve vztahu k provedené péči a působícím vlivům**	
přítomnost rašelinných biotopů R2.3	Vzhledem k bezzásahovosti na lokalitách rašeliny, kde dochází k neustálému rašelinění, je dlouhodobě stav neměnný. Plocha rašelinných biotopů přesahuje 4 ha.	
	stav:	dobrý
	trend vývoje:	setrvalý

Od roku 2016 probíhá téměř pravidelná likvidace bolševníku velkolepého na jeho izolovaných lokalitách. Dochází také ke kosení rákosového porostu ve středové části a sledování efektu na slanomilnou vegetaci. Dále se kosí vlhké louky v okolí Sázku.
V roce 2019–2021 došlo k výřezu břehových porostů kolem tůně Punčocha, kolem tůní u Sorgenu a kolem rašelinných Lesních jezírek. V roce 2019 byla vyřezána od náletu rašelinná bezlesí.

2.6 Stanovení prioritních zájmů ochrany území v případě jejich možné kolize

Za prioritní zájem je považováno zachování vodního režimu a minimalizace rušivých vlivů na plochách ponechaných samovolnému vývoji a zachování vizuálních podob chemického projevu prosoleného křemelinového štítu. Protože se jedná o původně antropogenní území, pro zachování diverzity není účelné celoplošné ponechání samovolnému vývoji.
Kolize může nastat v ochraně ptactva a expanze rákosin v centrální části, kdy kosení rákosu může kolidovat s hnízděním slavíků modráčků aj. V tomto případě je nutné hledat realizační kompromis na základě aktuálního stavu před managementem.
Některá opatření prováděná v centrální části mohou být v kolizi s návštěvnickým využitím naučné stezky. Je však nutné je strpět, neboť navrhovaná opatření jsou předpokladem pro zachování atraktivity a didaktického využití území.
Navržená opatření na zachování obnaženosti křemelinového štítu mohou být v kolizi s principem přirozeného vývoje ekosystémů a probíhající sukcese. Avšak vizuální zánik obnažené křemeliny s jejími povrchovými projevy je významnější než krátkodobé omezení návštěvnického režimu a zastavení sukcesních procesů.
V případě výskytu invazních druhů rostlin, zejména bolševníku velkolepého, je jeho likvidace přednostní před ochranou lokálních biotopů a před jejich systematickým managementem.

3. Plán zásahů a opatření

3.1 Výčet, popis a lokalizace navrhovaných zásahů a opatření v ZCHÚ

3.1.1 Rámcové zásady péče o ekosystémy a jejich složky nebo zásady jejich jiného využívání

a) péče o lesní ekosystémy na lesních pozemcích

Rámcová směrnice péče o lesní porosty na lesních pozemcích

Číslo směrnice	**Kategorie lesa**	**Soubory lesních typů**	**Cílový předmět ochrany**
1	21a, 31b, 31c	0G, 0P, 0R, 0T, 4R	L1 Mokřadní olšiny L10 Rašelinné lesy L7 Acidofilní doubravy

Předpokládaná cílová druhová skladba dřevin	
SLT	**Druhy dřevin a jejich orientační podíly v cílové druhové skladbě (%)**
0G	SM6, BO4, JD, DB, BR, OS, OL
0K	BO9, DB1, BK, BR
0P	BO7, DB1, SM1, JD1, BR, OS
0R	Blatka 9, BRP1
0T	BO8, BRP2, SM, DB, BR, OS
4R	SM8, OL2, JD, BRP

Porostní typ A	**Porostní typ B**	**Porostní typ C**
Porosty s managementovými opatřeními	Samovolný vývoj	Bezlesí

Základní rozhodnutí					
Hospodářský způsob (forma)		**Hospodářský způsob (forma)**		**Hospodářský způsob (forma)**	
– (účelový výběr)		Samovolný vývoj		– (účelový výběr)	
Obmýtí*	**Obnovní doba***	**Obmýtí***	**Obnovní doba***	**Obmýtí***	**Obnovní doba***
Fyzický věk	nepřetržitá	Fyzický věk	nepřetržitá	Fyzický věk	nepřetržitá

Dlouhodobý cíl péče o lesní porosty		
Podporovat přirozenou skladbu porostu, zejm. BO, blatku, DB, BRP a BR odpovídajícími zásahy. Upřednostňovat přirozenou obnovu.	Samovolný vývoj	Na bezlesích pravidelně vyřezávat náletové dřeviny.

Způsob obnovy a obnovní postup		
Převážně přirozená obnova, účelovým výběrem (jednotlivým či skupinovým) je možné upravovat dřevinnou skladbu a podporovat světlomilné druhy.	Samovolný vývoj	Výběrným způsobem odstraňovat náletové dřeviny.

Způsob zalesnění, stanovení druhů a procento melioračních a zpevňujících dřevin při obnově porostu		
Kopečková sadba	Samovolný vývoj	nezalesňovat

Dřeviny uplatňované při zalesnění za použití umělé obnovy (%)		
SLT	**druh dřeviny**	**komentář k způsobu použití dřeviny při umělé obnově**
0G, 0P, 0R, 0T, 4R	BO, BRP, blatka	Na 0R upřednostňovat blatku

Péče o nálety, nárosty a kultury a výchova porostů,

JD a blatku oplocovat před škodami zvěří.	Samovolný vývoj	Udržovat bezlesí bez dřevin
Opatření ochrany lesa včetně provádění nahodilých těžeb		
Nahodilé těžby provádět za vhodného počasí (sucho, mráz) a pouze na základě platné výjimky. Neaktivní kůrovcovou hmotu ponechávat bez zpracování.	Samovolný vývoj	Bezlesí
Poznámka		
Veškeré zásahy konzultovat předem s OOP. Používání chemických prostředků je zakázáno základními ochrannými podmínkami NPR. Část hmoty z úmyslných zásahů ponechávat namístě k zetlení (množství po dohodě s OOP).		

Přílohy:
M4 – Lesnická mapa typologická
M5 – Mapa stupňů přirozenosti lesních porostů

b) péče o vodní ekosystémy

Rámcová směrnice péče o rybníky/nádrže

Název rybníka (nádrže)	Frankovka
Způsob hospodaření	bez cíleného chovu ryb
Intenzita hospodaření	extenzivní
Manipulace s vodní hladinou	bez manipulace (chybí manipulační zařízení)
Způsob letnění nebo zimování	bez zimování a letnění
Způsob odbahňování	bez odbahnění
Způsoby hnojení	bez hnojení
Způsoby regulačního přikrmování	bez příkrmu
Způsoby použití chemických látek	bez chemie
Rybí obsádky	přirozená skladba jako v toku Sázku

Ostatní nádrže ponechat bez rybářského hospodaření.

Rámcová směrnice péče o vodní toky

Tok Sázek – zachování přirozeně se vyvíjejícího toku bez antropogenního zásahu. Regulaci průtočnosti může narušovat bobr evropský. Tok je vhodné ponechat bez péče a zásahů.

Tok Lužní potok – zachování přirozeně se vyvíjejícího toku bez antropogenního zásahu. Regulaci průtočnosti může narušovat bobr evropský. Tok je vhodné ponechat bez péče a zásahů.

c) péče o ekosystémy mimo lesní pozemky

Rámcová směrnice péče o ekosystémy mimo lesní pozemky

Ekosystém	Rákosiny stojatých vod (M1.1)
Typ managementu	kosení
Vhodný interval	1×/ rok
Minimální interval	1×/ 2 roky
Prac. nástroj / hosp. zvíře	křovinořez
Kalendář pro management	červen–červenec
Upřesňující podmínky	Pokosená hmota zůstává na lokalitě k zavadnutí, poté je z lokality odstraněna. V předstihu kosení je nutno provést kontrolu plochy s ohledem na možné hnízdění ptáků v rákosinách. V případě pozitivního zjištění,.je nutno kosení časově posunout či jinak upravit.

Ekosystém	Rákosiny stojatých vod (M1.1)
Typ managementu	pokusná likvidace rákosu
Vhodný interval	1×/ rok
Minimální interval	1×/ 2 roky
Prac. nástroj / hosp. zvíře	dle projektové potřeby
Kalendář pro management	leden–prosinec
Upřesňující podmínky	Pokusná likvidace probíhá vždy na vymezených plochách, kde se střídají různé způsoby likvidace (kosení, vypalování, vypásání, zastínění plachtou aj.).

Ekosystém	Rákosiny stojatých vod (M1.1)
Typ managementu	a) pastva rákosu b) vypalování rákosu
Vhodný interval	a) 1×/ rok b) 3×/ 10 let
Minimální interval	a) 1×/ 5 let b) 1×/ 10 let
Prac. nástroj / hosp. zvíře	a) kozy, elektrický ohradník b) křovinořez s trojzubcem, hrábě, lopata, sirky, voda
Kalendář pro management	a) červen–červenec b) leden–březen
Upřesňující podmínky	a) Do opatření je potřeba promítnout zjištění z provedených pokusů. Pást by se mělo vždy po malých celcích vymezených přenosným ohradníkem, s využitím malého počtu koz (2–10 na plochu), tak aby na ploše byly vždy max. 1–3 dny. Poté je přesunout na plochu další. Kozy je potřeba navečer z plochy stáhnout a ustájit mimo NPR. b) Do opatření je potřeba promítnout zjištění z provedených pokusů. Opatření je vhodné provádět v zimě (případně brzo na jaře) po vyschnutí a vymrznutí uschlých porostů rákosu, kdy je vrchní část půdy zamrzlá či silně podmáčená. Plochu je potřeba vymezit tak, aby plynule nepřecházela do sousední vegetace, ale aby vždy byla mezi vypalovanou a sousední částí proluka, která zamezí šíření ohně. Případně je potřeba tuto plochu mechanicky vytvořit odstraněním stařiny. Vypalovat by se mělo za bezvětří nebo jen mírného větru, vždy proti větru, biomasa tak lépe prohoří. Při práci je nutná přítomnost alespoň 5 lidí s lopatami, kteří mohou průběh hoření ovlivňovat, případně zastavit. Vypalovat by se mělo po menších plochách či v pásech širokých max. 40 m. Aktivitu je potřeba ohlásit předem na obec a Hasiče.

Ekosystém	Slanomilné rákosiny (M1.2*)* Slaniska (T7)
Typ managementu	kosení
Vhodný interval	1×/ 2 roky
Minimální interval	1×/ 5 roků
Prac. nástroj / hosp. zvíře	křovinořez
Kalendář pro management	červenec–srpen
Upřesňující podmínky	Pokosená hmota zůstává na lokalitě k zavadnutí, poté je z lokality odstraněna. V rámci péče o slanomilné biotopy je kosena drobná populace nepůvodní astry (*Aster* sp. div.) vedle povalového chodníčku.

Ekosystém	Přechodová rašeliniště (R2.3) Zrašelinělé půdy s hrotnosemenkou bílou (*Rhynchospora alba*) (R2.4)
Typ managementu	odstraňování náletu
Vhodný interval	2×/ 10 let
Minimální interval	1×/ 10 let
Prac. nástroj / hosp. zvíře	ruční pila, křovinořez, pákové nůžky
Kalendář pro management	září–listopad
Upřesňující podmínky	Vyřezaná hmota je z rašelinné lokality odstraněna, lze ji uložit do okolních porostů. V případě zmlazení vyřezaných vrb je možné provést udržovací zásah mimo nastavený vhodný interval..

Ekosystém	Vlhké pcháčové louky (T1.5) Střídavě vlhké bezkolencové louky (T1.9)
Typ managementu	a) kosení křovinořezem b) sečení lehkou mechanizací
Vhodný interval	každoročně
Minimální interval	1×/ 2 roky
Prac. nástroj / hosp. zvíře	a) křovinořez b) ručně vedená sekačka
Kalendář pro management	červen, červenec–srpen
Upřesňující podmínky	Kosení v lokalitách s výskytem hnědáska chrastavcového je časově přizpůsobeno jeho momentálnímu vývoji. Zároveň se v těchto lokalitách seče/ kosí pásově. Pokosená hmota se odváží z lokality, případně se deponuje v okolních hájových porostech tam, kde není technicky možný odvoz. V případě soustředěného výskytu třtiny se porosty kosí před vymetáním a ihned je hmota zlikvidována mimo NPR. Ideálně se kosí ještě jednou v pozdním létě.

Ekosystém	Makrofytní vegetace přirozeně eutrofních a mezotrofních stojatých vod s bublinatkou jižní nebo obecnou (*Utricularia australis* a *U. vulgaris*) (V1C)
Typ managementu	a) výřez náletových dřevin na březích tůní b) odbahnění tůní
Vhodný interval	a) 1×/ 10 let b) jednorázově
Minimální interval	a) 1×/ 10 let b) jednorázově
Prac. nástroj / hosp. zvíře	a) motorová pila, ruční pila b) lehký bagr
Kalendář pro management	a) říjen–prosinec, leden–březen b) září–prosinec
Upřesňující podmínky	a) Výřez provádět do vzdálenosti cca 5 m od břehu. Dřevní hmota nesmí zůstat ležet ve vodě.

	b) Odbahnění dle vývoje zazemění. Práce probíhají lehkou technikou, hmota je deponovaná na suchém místě, ideálně v terénní depresi v okolí.

d) péče o populace a biotopy rostlin a hub

Vybrané druhy a populace je nutno podpořit vybranými opatřeními, zejména kosením. Jedná se např. o podporu populace hadího mordu maloúborného (*Scorzonera parviflora*) – vyžaduje kosení porostu slanisek a rákosin za účelem potlačení expanze rákosu obecného a dalších konkurenčních druhů rostlin (*Rumex* sp. div.).
Postup likvidace nepůvodních druhů rostlin je uveden také v kap. 3.1.1.c) (třtina křovištní, rámcová směrnice pro T1.5a T1.9) a v kapitole 3.1.1.g) (bolševník velkolepý).

Typ managementu	Likvidace třtiny křovištní (*Calamagrostis epigejos*), astričky novobelgické (*Symphyotrichum novi-belgii*), vlčího bobu mnoholistého (*Lupinus polyphyllus*)
Vhodný interval	každoročně
Minimální interval	1× rok
Prac. nástroj / hosp. zvíře	křovinořez
Kalendář pro management	červen, červenec–srpen
Upřesňující podmínky	Třtina: Na plochách souvislého výskytu třtiny křovištní, kde je reálné její utlumení (zejména jako součást kosených luk) probíhá likvidace kosením před vymetáním a ihned je hmota zlikvidována mimo NPR. Porost třtiny je ideálně kosen poté ještě jednou v pozdním létě. Astra: Porost astry u povalového chodníku se kosí v době před květem a hmota je ihned odvezena z lokality. Vlčí bob mnoholistý: Kosení probíhá těsně před květem, posečená hmota nesmí dozrát na lokalitě, ideální je řádné kompostování. Vhodné je vyrývání kořene, případně přeseknutí kořenového krčku v době před kvetením (včetně zamezení dozrání semen na lokalitě).

Typ managementu	Likvidace bolševníku velkolepého (*Heracleum mantegazzianum*)
Vhodný interval	3× rok
Minimální interval	1× rok
Prac. nástroj / hosp. zvíře	rýč, kosa, křovinořez, chemický postřik, ochranný oděv, pytel
Kalendář pro management	(duben) květen–srpen
Upřesňující podmínky	1. zásah ideálně v době mladého růstu přerýpnutím kořenového krčku, 2. zásah kosení těsně před květem, 3. zásah opakované kosení po opětovném růstu před 2. květem. Případné vykvetlé okolíky nutno sebrat do pytlů a zlikvidovat spálením ideálně mimo NPR. V případě použití chemického postřiku aplikovat za suchého počasí na listy a květy.

e) péče o populace a biotopy živočichů

Na lokalitách s výskytem hnědáska chrastavcového (*Euphydryas aurinia*) se provádí sečení za účelem podpory vegetace s výskytem čertkusu lučního (*Succisa pratensis*). Hnědáskové louky se sečou v pásové (pruhové metodě) tak, že se střídají sečené a nesečené pásy v ideálním poměru ½, v šíři odpovídající technologii seče. Následující seč (rok) se seče inverzně, případně kolmo na předchozí seč. Sečení probíhá ideálně před kladením hnědáska, případně po tvorbě housenkových hnízd, kterou jsou vymezeny a rostliny ponechány bez sečení. Pásová seč je vhodné i pro další skupiny bezobratlých.

Možné odbahnění mělkých tůní ve prospěch zejména biotopu V1C (viz kap. 3.1.1.c) je opatřením přínosným i pro obojživelníky.
Součástí péče o populace živočichů, zejména ptactva hnízdícího v rákosinách a slatiništích na zemi, které jsou ohrožovány predací prasete divokého (*Sus scrofa*), je nutná redukce populace prasete. Plán péče však není dostatečným nástrojem pro redukci prasete. Je potřeba nalézt vhodné řešení z dlouhodobého hlediska. Zejména je nutné provést opatření na úrovni nařízení státní správy myslivosti, respektive umožnit odstřel apod. v nehonebních pozemcích NPR, případně zařadit pozemky do přilehlé honitby. Státní správou myslivosti je v tomto případě MěÚ Cheb. Blíže je o této problematice pojednáno v kapitole 2.2.d).

f) péče o útvary neživé přírody

Péče o křemelinový štít

Vzhledem k tomu, že v dlouhodobém časovém úseku dochází k zmenšování odkrytého povrchu křemelinového štítu, a to z důvodu eutrofizace území a deponie organického materiál vlivem zarůstání náletem dřevin (zejména břízy a borovice) a překrývání holé křemeliny opadem listů a postupnému vzniku půdního profilu s doprovodnou změnou povrchového mikroklimatu, je žádoucí ve vybraných obvodových úsecích provést redukci tohoto efektu. Navrhuje se odstranění dřevin v obvodovém pásu 5–10 metrů (dle terénu), odstranění kořenového balu dřevin a odstranění vzniklé půdní vrstvy. Tento zásah je nutné provádět velmi citlivě a bez narušení současné plochy odkryté křemeliny. Předpokládá se využití lehké techniky, ta se bude pohybovat pouze po ploše zásahu nebo mimo obnažený křemelinový štít (v zásahovém lemu či v březovém háji). Hmota bude podle možností odstraněna z lokality nebo deponovaná v okolních porostech dle terénních možností.
Celý proces musí být vhodně vysvětlen návštěvnické veřejnosti a komunikován s vlastníkem i odbornou veřejností.

Ekosystém	Křemelinový štít
Typ managementu	Odstranění půdního profilu
Vhodný interval	jednorázově
Minimální interval	-
Prac. nástroj / hosp. zvíře	Lehký bagr, ruční nástroje, pila, pásový dopravník apod.
Kalendář pro management	říjen–duben
Upřesňující podmínky	Rozsah zásahu odpovídá max. 1/4–1/3 obvodu křemelinového štítu. Pro pohyb techniky volit přístupové cesty suchými trasami, případně využít zbudovaného povalu. Nutno eliminovat vizuálně negativní zásahy v blízkosti naučné stezky.

Péče o mofety

Ekosystém	Mofety
Typ managementu	údržba mofet a okolí
Vhodný interval	průběžně
Minimální interval	průběžně
Prac. nástroj / hosp. zvíře	-
Kalendář pro management	celoročně
Upřesňující podmínky	Z mofet a okolí odstraňovat naházené větve a nánosy listí, případně další artefakty jako produkt návštěvnosti. Břehy mofet je vhodné udržovat bez travního drnu zasahujícího do mofety.

3.1.2 Podrobný výčet navrhovaných zásahů a činností v území

a) lesy na lesních pozemcích

Přílohy:
T1 – Popis lesních porostů a výčet plánovaných zásahů v nich
M3 – Mapa dílčích ploch a objektů

b) rybníky (nádrže)

Přílohy:
T2 – Popis dílčích ploch a objektů mimo lesní pozemky a výčet plánovaných zásahů v nich
M3 – Mapa dílčích ploch a objektů

c) vodní toky

Přílohy:
T2 – Popis dílčích ploch a objektů mimo lesní pozemky a výčet plánovaných zásahů v nich
M3 – Mapa dílčích ploch a objektů

d) útvary neživé přírody

Přílohy:
T2 – Popis dílčích ploch a objektů mimo lesní pozemky a výčet plánovaných zásahů v nich
M3 – Mapa dílčích ploch a objektů
M6 – Mapa útvarů neživé přírody

e) ekosystémy mimo lesní pozemky

Přílohy:
T2 – Popis dílčích ploch a objektů mimo lesní pozemky a výčet plánovaných zásahů v nich
M3 – Mapa dílčích ploch a objektů

3.2 Zásady hospodářského nebo jiného využívání ochranného pásma včetně návrhu zásahů a přehledu činností

Ochranné pásmo je vymezeno vyhlašovacím dokumentem v 5 oblastech. Ochranné pásmo je vymezeno zejména z důvodu zajištění ochrany vodního režimu svázaného s vlastní NPR. Vodní režim je tedy nejpodstatnějším prvkem v OP, který je nutné udržet v bezzásahovém stavu. Není přípustné odvodnění či jiná regulace. Ochranným pásmem vede také místní komunikace Hájek-Kateřina. Její údržba je možná za předpokladu, že nebude docházet k zásahům do okolních ploch NPR. Úprava povrchu cesty, respektive technologie, by měla být v souladu s ekologickými zásadami a minimalizací negativních vlivů na NPR. Případnou rekonstrukci a technickou změnu povrchu je nutno konzultovat s orgánem ochrany přírody.
Do ochranného pásma jsou zahrnuty vodní nádrže a tůně – Sorgen, Slunková, Nová Chebská. Sorgen slouží jako přírodní koupaliště. Tyto nádrže nejsou určeny k intenzivnímu chovu ryb.
V lokalitě Sorgen, která slouží ke koupání a krátkodobé rekreaci, je zvýšený pohyb lidí. Je vhodné zde nastavit návštěvnický režim v podobě vymezení stání automobilů, instalování odpadkových košů a nastavení dalších pravidel ideálně v režii vlastníka pozemku.

V lokalitě Sorgen, kde je soustředěno několik drobných tůní s makrofytní vegetací, je vhodné provádět zásahy na podporu těchto biotopů a druhů na nich závislých, včetně živočišných. Jako vhodná opatření jsou uvažovány následující: výřez březového náletu tůní, lokální odbahnění, likvidace invazních druhů rostlin. Opatření jsou uvedena v tabulce T2.

Rámcová směrnice péče o lesní porosty na lesních pozemcích v OP

Číslo směrnice	Kategorie lesa	Soubory lesních typů	Cílový předmět ochrany
2	21a, 31b, 31c	0G, 0K, 0M, 0P, 0Q, 0R, 0T	L1 Mokřadní olšiny L10 Rašelinné lesy L7 Acidofilní doubravy

Předpokládaná cílová druhová skladba dřevin	
SLT	**Druhy dřevin a jejich orientační podíly v cílové druhové skladbě (%)**
0G	SM6, BO4
0K	BO9, DB1
0M	BO8, DB1, BR1
0P	BO7, DB1, SM1, JD1
0Q	BO7, DB1, BR1, SM1
0R	BO9, BR1
0T	BO8, BR2

Porostní typ A	**Porostní typ B**
bezlesí	Porosty s managementovými opatřeními

Základní rozhodnutí			
Hospodářský způsob (forma)		**Hospodářský způsob (forma)**	
(- (účelový výběr)		Násečný, clonný	
Obmýtí	**Obnovní doba**	**Obmýtí**	**Obnovní doba**
Fyzický věk	nepřetržitá	140	30

Dlouhodobý cíl péče o lesní porosty	
Udržet bezlesí	Podporovat přirozenou skladbu porostu, zejm. BO, DB, JD a BR odpovídajícími zásahy. Upřednostňovat přirozenou obnovu.

Způsob obnovy a obnovní postup	
Výběrným způsobem udržovat bezlesí	Obnovovat násečně na terénně přístupných místech. Všude jinde používat clonné seče.

Způsob zalesnění, stanovení druhů a procento melioračních a zpevňujících dřevin při obnově porostu	
Nezalesňovat	Kopečková sadba

Dřeviny uplatňované při zalesnění za použití umělé obnovy (%)		
SLT	**druh dřeviny**	**komentář k způsobu použití dřeviny při umělé obnově**
0G, 0P, 0Q, 0R, 0T	BO, BR	Vždy upřednostňovat BO a BR
0K, 0M	DB, JD	Vždy upřednostňovat DB

Péče o nálety, nárosty a kultury a výchova porostů,	
Silná redukce všech dřevin za účelem udržení bezlesí	Redukovat nálet SM, redukce MD, VJ, DBC

Opatření ochrany lesa včetně provádění nahodilých těžeb	
bezlesí	Nahodilé těžby provádět za vhodného počasí (sucho, mráz). Na vhodných místech ponechávat neaktivní kůrovcovou hmotu bez zpracování.

Poznámka
Veškeré zásahy předem konzultovat se Správou CHKO Slavkovský les.

Doporučené zásady hospodaření na lesní půdě pro konkrétní porosty v ochranném pásmu jsou uvedeny v Příloze T1.b.

Příloha:
T1.b – Popis lesních porostů ochranného pásma a výčet doporučených zásahů v nich
T2 – Popis dílčích ploch a objektů mimo lesní pozemky a výčet plánovaných zásahů v nich

3.3 Zaměření a vyznačení území v terénu

Je nutno provést kontrolu a údržbu hraničníků a obnovu pruhového značení, alespoň 2× za období platnosti plánu péče.
V ochranném pásmu u vodní nádrže Sorgen se vzhledem k vysoké návštěvnosti doporučuje umístit informační tabuli.

3.4 Návrhy potřebných administrativně-správních opatření v území

a) vyhlašovací dokumentace
bez návrhu

b) návrhy potřebných správních rozhodnutí o výjimkách, povoleních nebo souhlasech
Realizaci výzkumů subjektů mimo AOPK ČR je potřeba vypořádat výjimkami ze ZOPK, nejčastěji se bude jednat o výjimku ze zákazu vstupu, případně dalších.
Vyžadovat na příslušné státní správě myslivosti zařazení pozemku v NPR do honitby z důvodu možnosti následné regulace černé zvěře. V případě zařazení pozemku do honitby zahájit řízení o povolení výkonu práva myslivosti v předmětné části NPR.

c) ostatní
bez návrhu

3.5 Návrhy na regulaci rekreačního a sportovního využívání území veřejností

Území je využíváno pouze v trase naučné stezky. Není vhodné rozšiřovat její trasu. Není přípustné další rozšiřování a využití území. Je žádoucí provádět opatření k zamezení sestupu ze stezky do cenných biotopů, nejlépe výchovou, případně vhodným způsobem mechanicky.

3.6 Návrhy na vzdělávací a osvětové využití území

Postupovat v souladu s Interpretačním plánem NPR Soos (ČERVENKOVÁ 2020). Údržba a aktualizace obsahu naučných panelů naučné stezky NPR Soos. Spolupracovat s provozovatelem Informačního střediska (IS) NPR Soos na přípravě a realizaci programové náplně včetně propagačních tiskovin a webových stránek o NPR a IS, školení pracovníků IS o ochraně přírody a krajiny a další odborné metodické pomoci.

3.7 Návrhy na průzkum či výzkum a monitoring předmětu ochrany území

V území probíhá průběžný monitoring biotopů, inventarizace rostlin a vybraných skupin živočichů, a to v rámci projektů AOPK ČR, ale i dalších vědeckých subjektů.
Na základě terénních průzkumu, nikoli jen rešeršní práce, provést a zpracovat:

- hydrogeologickou studii půdních a povrchových vod, včetně nivelačních profilů vodní hladiny a odtokových poměrů při různých vodních stavech, včetně návrhů a úpravu území, které by vedly k vyššímu zavodnění území,
- inventarizaci minerálních pramenů, měření vydatnosti a složení,
- pedologický přehled území,
- inventariační průzkum ryb.

Doporučuje se provést pokusné sledování způsobů eliminace rákosu.
Je potřebné provádět sledování nastavených indikátorů stavů předmětů ochrany ve smyslu kap. 1.7.2, resp. 1.8 plánu péče.

4. Závěrečné údaje

4.1 Předpokládané orientační náklady hrazené orgánem ochrany přírody podle jednotlivých zásahů (druhů činností)

Druh zásahu (činnost)	Odhad množství (např. plochy)	Četnost zásahu za období plánu péče	Orientační náklady za období platnosti plánu péče (Kč)
Kosení rákosin a slanisek	5 ha	10×	2 500 000,-
Kosení křovinořezem	5 ha	10×	1 500 000,-
Seč lehkou mechanizací	3,5 ha	10×	850 000,-
Odstranění náletových dřevin (břehy tůní a rašeliniště)	5 ha	2×	500 000,-
Odbahnění tůní	0,25 ha	1×	250 000,-
Likvidace invazních rostlin	0,2 ha	10×	500 000,-
Pokusná likvidace rákosu	0,05 ha	5×	50 000,-
Vypalování rákosu	3 ha	3×	135 000,-
Pastva rákosin	1 ha	10×	550 000,-
Asanace křemelinového štítu	1 ha	1×	200 000,-
Obnova hraničního značení	14 km	1×	25 000,-
Oprava/ výměna hraničního značení	3 hraničníky	dle potřeby v závislosti na poškození	12 000,-
N á k l a d y c e l k e m (Kč)			**7 072 000,-**

Předpokládané orientační náklady jsou stanoveny pouze s ohledem na § 68 odst. 3 zákona č. 114/1992 Sb. Finančně-právní stránka je vždy řešena až před realizací konkrétních zásahů.

4.2 Použité podklady a zdroje informací

BENEDIKT S. (2004): Inventarizační průzkum NPR Soos – Coleoptera. – Ms., depon. in AOPK ČR, Praha.

BRÄUER, K., KÄMPF, H., NIEDERMANN, S., AND STRAUCH, G. (2018): Monitoring of helium and carbon isotopes in the western Eger Rift area (Czech Republic): relationships with the 2014 seismic activity and indications for recent (2000–2016) magmatic unrest. - Chem. Geol. 482, 131–145

BROŽ K. (2008): Plán péče o národní přírodní rezervaci Soos na období 2008–2017. — Ms., depon. in AOPK ČR, ÚSOP, Praha, 45 s., tabulky, mapy.

CULEK M. (1996): Biogeografické členění České republiky. – Praha: ENIGMA, 1996. 347 s.

ČERNÝ M. (2013): Inventariační průzkum NPR Soos, vážky. – Ms., depon in AOPK ČR, Praha.

ČERVENKOVÁ K., KNÁPEK R. & KVITA D. (2020): Interpretační plán pro NPR Soos. – Ms., depon. in AOPK ČR, Praha, 121 p.

DEMEK, J. & MACKOVČIN, P. (2006). *Zeměpisný lexikon ČR: Hory a nížiny*. Brno. – Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, 2006. 582 s.

FELLNER R. (2014): Inventarizace MZCHÚ_NPR Soos_houby.

FISCHER T., VLČEK J. & LANZENDÖRFER M. (2020): Monitoring crustal CO_2 flow: methods and their applications to the mofettes in West Bohemia. – Solid Earth 11(3): 983–998.

GRULICH V. & CHOBOT K. [eds] (2017): Červený seznam ohrožených druhů České republiky. Cévnaté rostliny. – Příroda, 35: 1–178.HEJDA R., FARKAČ J. & CHOBOT K. [eds] (2017): Červený seznam ohrožených druhů České republiky. Bezobratlí Red List of threatened species of the Czech Republic. Invertebrates. – Příroda. 36 : 1–612.

HOLEC M. (2013): Inventarizační průzkum NPR Soos, pavouci. – Ms., Depon in AOPK ČR, Praha.

CHOBOT K. & NĚMEC M. [eds] (2017): Červený seznam ohrožených druhů České republiky. Obratlovci. Red list of threatened species of the Czech Republic. Vertebrates. – Příroda 34: 1–182.

JAGER D. [eds] (2013): Ptactvo Chebska. 4.ZO ČSOP Cheb, Muzeum Cheb, Cheb, 144 p.

KÄMPF, H., BRÄUER, K., SCHUMANN, J., HAHNE, K., AND STRAUCH, G. (2013). CO_2 discharge in an active, non-volcanic continental rift area (Czech Republic): characterisation (δ13C, 3He/4He) and quantification of diffuse and vent CO_2 emissions. Chem. Geol. 339, 71–83.

KEJVAL Z., BENEDIKT S. DONGES V. & DOLEŽAL Z. (2006): Výsledky inventarizačních průzkumů brouků (*Coleoptera*) v chráněných územích západních Čech (NPR Čerchovské hvozdy, NPP Pastviště u Fínů, NPR Soos, NPP Železná hůrka, PR Kamenný rybník, PR Lopata, PR Starý Hirštejn, PP Příšovská homolka a PP Hvožďanská louka). – Erica, Plzeň, 13: 49–65.

KOLEKTIV (2016): Plán péče o národní přírodní rezervaci Soos na období 2016–2023. Ms., depon. in AOPK ČR, Praha.

KUČERA J., VÁŇA J. & HRADÍLEK Z. (2012): Bryophyte flora of the Czech Republic: update of the checklist and Red List and a brief analysis. – Preslia 84: 813–850.

MATĚJŮ J. et al. (2015): Obojživelníci Karlovarského kraje. - Krajský úřad KV kraje, Karlovy Vary, 136 s.

MELICHAR V. KRÁSA P. & TÁJEK P. (2012): Zvláště chráněné rostliny Karlovarského kraje. – Krajský úřad KV kraje, AOPK ČR, Karlovy Vary, 108 s.

MUDROVÁ R. (2013): Inventarizační průzkum NPR Soos, mechorosty. – Ms., depon in AOPK ČR, Praha.

NEUHÄUSLOVÁ Z. et al. (1998): Mapa potenciální přirozené vegetace České republiky. – Academia, Praha.

ODSTRČIL Š. K. (2022): Nový pohled do historie Soosu. – Arnika, 2, 58-61.

POKORNÝ R. (2011): Inventarizační průzkum NPR Soos, geologie. – Ms. Depon in AOKP ČR, Praha.

QUITT, E. Klimatické oblasti Československa. – Studia geographica. 1971.

SKALICKÝ V. (1988): Regionálně fytogeografické členění. – In: HEJNÝ S. & SLAVÍK B. [eds], Květena České socialistické republiky 1: 103–121, Academia, Praha.

STEINOVÁ J., BOUDA F., HALDA J., KUKWA M., MALÍČEK J., MÜLLER A., PALICE Z., PEKSA O., SCHIEFELBEIN U., SVOBODA D., SYROVÁTKOVÁ L., ŠOUN J., UHLÍK P., VONDRÁK J. (2013): Lišejníky zaznamenané během 16. setkání Bryologicko-lichenologické sekce ČBS ve Slavkovském lese v dubnu 2009. – Bryonora 51.

TÁJEK P. et al. (2023): Zvláště chráněná území Karlovarského kraje. – Krajský úřad KV kraje, AOPK ČR, Karlovy Vary, 312 s.

VÁVRA J. (2008): Lepidopterologický průzkum I. - NPR Soos.

ZAHRADNICKÝ J. & MACKOVČIN P. (eds.) a kol. (2001): Plzeňsko a Karlovarsko. In. MACKOVČIN P. & SEDLÁČEK M. (eds.): Chráněná území ČR, svazek XI. – Agentura ochrany přírody a krajiny ČR a EkoCentrum Brno, Praha, 588p.

Další zdroje:
Výpis z rezervační knihy ZCHÚ. – Ms., depon in AOPK ČR, Praha.

4.3 Seznam používaných zkratek

ČR – České republika
CHKO – chráněná krajinná oblast
JZD – jednotné zemědělské družstvo
KN – katastr nemovitostí
LHO – lesní hospodářská osnova
LHP – lesní hospodářský plán
MěÚ – městský úřad
NPR – národní přírodní rezervace
NS – naučná stezka
PK – pozemkový katastr
SSM – státní správa myslivosti
ÚSES – územní systém ekologické stability
ZPMZ – záznam podrobných měření změn

4.4. Podklady pro plán péče zpracoval

AOPK ČR, Regionální pracoviště Správa CHKO Slavkovský les
(na zpracování se podíleli: Ing. Petr Krása, Ing Tomáš Fiala, Jakub Nebesář)

Plán péče není dílem autorským, ale úředním podle § 3 písm. a) zákona č. 121/2000 Sb. (autorský zákon).

5. Přílohy

Tabulky: Příloha T1.a – **Popis lesních porostů a výčet plánovaných zásahů v nich** (Tabulka k bodu 2.4.1 a k bodu 3.1.2).

Příloha T1.b – **Popis lesních porostů ochranného pásma a výčet doporučených zásahů v nich**
(Tabulka k bodu 2.4.1.; 3.1.2; 3.2)

Příloha T2 – **Popis dílčích ploch a objektů mimo lesní pozemky a výčet plánovaných zásahů v nich**
(Tabulka k bodům 2.4.2, 2.4.3 a 2.4.4 a k bodu 3.1.2).

Mapy: Příloha M1 – **Orientační mapa s vyznačením území**

Příloha M2 – **Katastrální mapa se zákresem ZCHÚ a jeho ochranného pásma**

Příloha M3 – **Mapa dílčích ploch a objektů**

Příloha M4 – **Lesnická mapa typologická**

Příloha M5 – **Mapa stupňů přirozenosti lesních porostů**

Příloha M6 – **Mapa útvarů neživé přírody**

Vrstvy: Příloha V1 – **Digitální grafické znázornění průběhu hranic dílčích ploch**

Protokol o způsobu vypořádání připomínek, kterým se zároveň plán péče schvaluje (bude vložen po schválení plánu péče)